

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma

Sanni Kopo

SURUN JA TOIVON KIRJA
Kuvista surun ja toivon säveliin

Opinnäytetyö
Joulukuu 2017

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2017
Musiikin koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Sanni Kopo

Nimeke
Surun ja toivon kirja - Kuvista surun ja toivon säveliin

Tiivistelmä

Suruun sisältyy monia tunteita ja sitä esiintyy elämän kaikilla alueilla. Toivo nousee esille surun vastapainona ja on kuin uusi vihreä verso kevätmaassa tai valo pimeän maakellarin ovella. Musiikki ja kuva käsittelevät tunteita omin tavoin sekä ilmenemismuodoin. Kun musiikin ja kuvan keinoja ja aiheita yhdistää, syntyy uudenlainen symbioosi ja kanava tunteiden tutkailuun.

Surun ja toivon kirja on kokoelma sävellyksiä, jotka pohjautuvat Anna-Mari Kopon kuviin. Kuva antoi Sanni Kopon musiikkiteoksille aiheen, toimi kokonaiskaarena tai kappaleen osina. Opinnäytetyön taiteellinen vaihe koostui säveltämisestä, sovittamisesta, sanoittamisesta, konserttiin valmistautumisesta ja konsertista. Kirjoittamalla päiväkirjamuistiinpanoja taiteellisesta vaiheesta kappaleiden työstämiseen ja harjoitteluun liittyneet ajatukset saatiin kirjallisen työn pohjaksi. Muistiinpanoja täydennettiin vielä kesällä 2017. Syksyllä oli kirjallisen työn vuoro: aika tutkailla sävellysten syntyä sekä kuvan ja musiikin vuoropuhelua.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi kahdeksan sävellystä, jotka esitettiin konsertissa 4.5.2017 Joensuun Pakkahuoneella. Tussi-, puuväri- ja vesiväriyöt heijastettiin konsertissa valkokankaalle yleisön nähtäville. Näin kuultu ja nähty kohtasivat sävellystyön lisäksi myös esitystilanteessa. Kirjallinen opinnäytetyön tuotos antaa mahdollisuuden herättää keskustelua kuvan ja musiikin suhteesta ja sen vaikutuksista.

Kieli
suomi

Sivuja 34
Liitteet 12
Liitesivumäärä 23

Asiasanat
suru, toivo, sävellys, kuva, konsertti

THESIS
November 2017
Degree Programme in Music

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+358 13 260 600

Author
Sanni Kopo

Title

The Book of Sorrow and Hope – From Pictures to Tunes of Sorrow and Hope

Abstract

Sorrow is filled with many feelings and it manifests in all areas of life. Hope rises forth as a counterbalance to sorrow and is like a new green sprout on the ground during spring or the light on a dark cellar door. Music and picture handle feelings in their own manifesting ways. When the means of music and picture are combined, a new kind of symbiosis emerges and a channel for the observation of feelings is created.

The book of sorrow and hope is a collection of compositions, which are based on pictures made by Anna-Mari Kopo. The pictures gave Sanni Kopo's compositions a theme, worked as the arc or parts of a piece. The artistic period of the thesis consisted of composing, arranging, writing lyrics, practicing and a performance. By keeping journal notes during the artistic stage, ideas related to the work of the songs and the practice were obtained as a basis for the written work. The notes were supplemented in the summer of 2017. In the autumn, work shifted into the writing process: time to explore the compositions and the dialogue between image and music.

The result of the thesis was eight compositions that were played at the Concert on May 4, 2017 at Pakkahuone in Joensuu. Drawings and watercolors were projected in the concert on a big screen for the audience. Thus, the heard and seen met in the composition as well as in the performance situation. The written thesis gives an opportunity to generate discussion about the relationship between picture and music and its effects.

Language
Finnish

Pages 34
Appendices 12
Pages of Appendices 23

Keywords

sorrow, hope, composition, picture, performance

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Opinnäytetyön tietoperusta ja tarkoitus.....	6
2.1	Taiteellisen tutkimuksen tietoperusta.....	7
2.2	Opinnäytetyön tarkoitus.....	7
3	Opinnäytetyön toteutus.....	8
3.1	Säveltäminen.....	8
3.2	Sovittaminen.....	10
3.3	Sanoittaminen.....	11
3.4	Harjoittelu.....	12
3.4.1	Yhtyetyöskentely.....	13
3.4.2	Sooloteoksen harjoittelu.....	15
3.5	Konsertti.....	16
4	Opinnäytetyön tulokset.....	19
4.1	Hattupää ja pikimusta rakki.....	19
4.2	Kyyneleet.....	21
4.3	Kaksi näkökulmaa kipeään suruun.....	22
4.3.1	Lasinsirpalekukkamaa.....	23
4.3.2	Suruharso.....	25
4.4	Kiven tasapainoa.....	26
4.5	Kaupunkihärdelli.....	27
4.6	Heijastuksia.....	29
4.7	Loputon hiihto.....	30
5	Kuvasta inspiraatiota.....	32
6	Pohdinta.....	33
	Lähteet.....	34

Liitteet

- Liite 1 Käsiohjelma
- Liite 2 Konserttijuliste
- Liite 3 Runo: Turkoosinsininen salaattimalja
- Liite 4 Hattupää ja pikimusta rakki
- Liite 5 Kyyneleet
- Liite 6 Lasinsirpalekukkamaa
- Liite 7 Suruharso
- Liite 8 Kiven tasapainoa
- Liite 9 Kaupunkihärdelli
- Liite 10 Heijastuksia
- Liite 11 Loputon hiihto
- Liite 12 Tarina: Hattupää ja pikimusta rakki

Kuvat 1-9 (Tussi-, puuväri- ja vesiväriyöt) ks. luvut 4.1-4.7.

1 Johdanto

Surun ja toivon kirjan ideointi alkoi surun käsitteen tutkailulla. Lähtökohtana opinnäytetyössäni on säveltää musiikkia teemaan suru ja toivo Anna-Mari Kopon kuvia hyödyntäen. Kirjoitin muistiinpanoja erilaisista surun puolista ja pohdin niiden kautta lähtökohtia sävellyksilleni. Kirjoitin paperiarkille, millaista surua on olemassa, millaisissa yhteisöissä tai yksilön hetkissä sitä ilmenee ja millaisia seurauksia tai vaikutuksia surun eri näkökulmilla on. Etsin ja kuuntelin musiikkia, jossa suru on jollakin tavalla läsnä ja ideoin. Säveltämisessä olen painottanut enemmän surun näkökulmaa kuin toivoa, mutta vastapainoksi olen sisällyttänyt teoksiini toivonkipinää.

Jokaisen kappaleeni pohjalla on Anna-Mari Kopon tekemä tussi-, puuväri- tai vesiväri-työ. Kuvat liittyvät hänen lopputyöhönsä pastorin työn lomassa käymäänsä sielunhoidon erityiskoulutukseen. Suurimpaan osaan musiikkiteoksista kuva on ollut ensimmäisenä ja sen jälkeen olen tehnyt siitä sävellyksen. Olen hakenut teoksista esimerkiksi rytmiä, mielikuvaa, tunnelmaa tai kuva on saattanut tuoda mieleeni jonkinlaista harmoniaa tai dynamiikkaa. Mustavalko- ja värityöt ovat toisinaan vieneet mieleni esimerkiksi basson taajuuksiin tai korkeammalla kulkevaan melodia-aihioon.

Välillä kuva on toiminut enemmänkin koko teoksen teemana tai vastakohtaisesti olen hakenut teoksesta tarkempia yksityiskohtia musiikkiin. Joskus inspiroin kappaleen alkuidean kuvasta, minkä jälkeen olen jättänyt sen taka-alalle, enkä ole miettinyt sitä hetkeen. Kappaletta tehdessä olen palannut kuvan katseluun ja tutkailuun uudelleen. Toisia musiikkiteoksia työstäessä kuva on ollut lähes koko ajan mielessä, toisissa se on antanut sävyä paikoitellen sävellyksen eri vaiheisiin. ”Jos maltaa kuunnella kuvaa, se kertoo omia tarinoitaan, jotka tietysti ovat katsojan tarinoita” (Hietaharju 2010, 15).

2 Opinnäytetyön tietoperusta ja tarkoitus

Opinnäytetyössäni kuvan voi tulkita inspiraation lähteenä, teemana sekä sävynä sävellykselle. Käsittelem surua ja toivoa sävellyksissä Anna-Mari Kopon kuvien mukaan (kuvat 1-9). Tutkin työssäni muun muassa seuraavia kysymyksiä. Kuinka ilmentää kuvan aihetta musiikin keinoin? Millaisia ääniä tai musiikin ilmaisukeinoja kuva herättää? Entä millainen luovuudenlähde kuva voi olla? Miten kuva vaikuttaa sävellyksissä, entä konsertissa? Tutkin aihettani säveltäen, sovittaen ja sanoittaen. Taiteellisen vaiheen (säveltäminen ja konsertti) jälkeen tutkin taiteellista tuotostani (sävellykset ja konsertti) sekä kuvan ja säveltämisen suhteeseen liittyvää teoriapohjaa sekä projektini kulkua. Tutkin teoriapohjaa aiheelle, kuinka kuva toimii inspiraation lähteenä ja miten juuri kuva vaikuttaa ideoiden ja aiheiden syntyyn.

Surun näkökulmat ovat opinnäytetyössäni pääpainona, sillä aihe on hyvin moniulotteinen. Suru ilmenee monissa muodoissa ja se saattaa nousta esiin toisen tunteen siivittämänä tai voi tuoda muita tuntemuksia mukanaan. Suru valikoitui aiheeksi osittain omien kipeidenkin suruaiheisten kokemusten myötä. Omat kokemukseni eivät kuitenkaan ole pääpainona, sillä yhden henkilön näkökulma suruun olisi saattanut jumittaa työn liian yksipuoleiseksi.

Säveltäen ja musiikin ja kuvan suhdetta havainnoiden tutkin, kuinka ahdingon, tuskan, surun, hädän, kivun tai kaipuun keskellä elävän kokemuksia voisi helpottaa. Voiko musiikin ja kuvan yhteisteos tuoda esiin ja auttaa tunnistamaan odottamattomia tai piiloutuneita tunteita? Musiikin kuuntelu ja tuntemusten tarkkailu tai kokemukset konsertissa tai sen jälkeen antavat tähän vastauksia. Perheessäni soittaminen, laulaminen, piirtäminen ja maalaaminen ovat olleet luonteva keino vaikeidenkin asioiden tunnusteluun. Taiteen eri lajien avulla ilo, suru, toivo ja kaikki, mitä niihin sisältyy pääsevät ilmoille eri kautta. Nähdessäni, liikkuen sekä tuntoaistin ja kuulon avulla voi saada kiinnostuksen sellaiseen tunteeseen, jota muuten voisi olla vaikea purkaa tai käsitellä.

Suru on kokoelma monia tunteita, mielen liikkeitä ja osia elämästä. Surua on kaikilla eri taustoissa ja elämän maisemissa. Syyskuussa 2017 keskustelimme äitini Anna-Mari Ko-

pon kanssa surusta ja kuinka sen kautta saa väylän muiden kokemusten ja tunteiden käsittelyyn. Anna-Marin sanoin: ”Kun suren, voin pohtia, mitä silloin suren, mitä kaipaan ja mitä toivon sekä miksi. Kuva antaa tilaa, asioita ei tarvitse niin vielä osata jäsentää. Musiikki koskettaa sisimmässä sellaisia tunteita, joihin sanat tai jäsenneily puhe ei ulotu.” (Kopo 2017.)

2.1 Taiteellisen tutkimuksen tietoperusta

Säveltäminen perustuu omaan teoreettiseen osaamiseeni, intuitioon, tunnelmien aistintaan, kuvan tutkintaan ja eri aistien kautta musiikin tutkimiseen säveltämisessä. Lähdekirjallisuuden avulla taiteellinen tutkimukseni saa laajemman ja syvemmän otteen aiheeseen. Musiikkiteoksissani harmonia liikkuu aina minimalistisesta borduuna-avosointu - tyylistä laajempiin sointuihin. Äänimaailmoja luodaan musiikin teoreettisia keinoja hyödyntäen sekä kuulonvaraisen tunnelman luomisen keinoin.

Termit rytmi, polyrytmi, tempo ja poljento esiintyvät tekstissä kappaleita kuvaillessani. Rytmilliset ainekset esiintyvät niin melodioissa, kuin komppiosioissakin, tahdinosien erilaisissa mitoissa. Useamman rytmisen aihion muodostamaa kudelmää kuvaan polyrytmien omaisena kuviona, mutta polyrytmien tuntu esiintyy myös tunnelmakuvauksessa kuvainnollisempina seikkana. Kappaleiden tanssilajia, tyylilajia ja tunnelmaa pohtiessani puhun poljennosta sekä temposta. Lehtirannan teksti saa ajattelemaan, kuinka musiikissa olennainen osa on tauot, ja säveltäessä tauon sijoittaminen sopivaan kohtaan voi tuoda teokseen merkittävän osan. ”Musiikki on esteettisesti organisoitua ääntä – ja hiljaisuutta, taukoja. Ääni ja hiljaisuus edellyttävät toinen toisensa.” (Lehtiranta 2015, 37.) Tauot ovat osa kuulemaamme musiikkia.

2.2 Opinnäytetyön tarkoitus

Sävelsin kuviin pohjautuen teoksia, jotka esitettiin konsertissa 4.5.2017. Sävellysten tarkoituksena on syventyä surun ja toivon moniin puoliin ja antaa niiden tutkailulle taiteel-

lisiä keinoja. Tavoitteena on tutkia kuvaa musiikkikappaleen vaikutteena ja perustana ja sitä, kuinka kuva on vaikuttanut teosteni syntyyn ja millainen merkitys niillä on konsertissa.

Opinnäytetyön tarkoituksena on myös virittää keskustelua kuvan ja musiikin suhteesta. Tämä Surun ja toivon kirja antaa virikkeitä ja vinkkejä luovalle työmaalle. Lukijalle annetaan mahdollisuus kuunnella, katsella, tuntea ja näin kokea eri aistein ideoiden kehitteilyä elämän eri alueilla, mielessään tai musisoidessaan.

3 Opinnäytetyön toteutus

Surun ja toivon kirja on taiteellinen opinnäytetyö. Sävelsin, sovitin ja sanoitin musiikki-teoksia (liitteet 3-12) Anna-Mari Kopon tussi-, vesiväri ja puuväritöiden pohjalta (kuvat 1-9). Kuvat toimivat virikkeenä, perustana, ideoinnin lähteenä, kokkonaiskaarena sekä erilaisina sävyinä sävellyksissäni. Sävellykset kuvien kera saatiin yleisön koettavaksi toukokuuisessa konsertissa.

Tämä kirjallinen opinnäytetyöni kuvaa sävellystyön etenemistä, yhtye- ja sooloharjoituksia, konserttijärjestelyjä ja kaikkea, mitä projektiini sisältää ja mihin se pohjautuu. Työ on taiteellista tutkimustyötä. Tutkin valitsemiani aiheita – suru ja toivo – säveltäen ja musisoiden. Työssä näyttäytyy myös pedagoginen näkökulma kuvan hyödyntämiseen musiikin teossa.

3.1 Säveltäminen

Useamman kerran minulle on käynyt niin, että olen tehnyt kappaleelle alun, esimerkiksi bassolinjan, melodian tai harmoniapohjaa. Tämän jälkeen olen muokannut kappaleen alkua kuuntelemalla ja tutkailemalla eri tanssilajeja (sottiisia¹, marssia, polskaa², jenkkää,

¹ Sottiisi on tasajakoinen, letkeä tanssi. Se on hitaampi kuin polkka ja jenkka puolestaan on sottiisia hyp-pivämpi tanssi. Sottiisia onkin kuultu kutsuttavan myös ”laiskan miehen jenkaksi”.

² Suomalaista polskaa on kolmi- ja tasajakoista, minkä on mahdollistanut tanssin kävely- ja juoksuaskeleet (Hoppu 2006, 348-350). Useammin tanssilaji kulkee kolmijakoisena.

polkkaa tai arkaaisen tyylin musiikkia tai jotakin aivan muuta musiikkityyliä), ja hakenut vaikutteita ja ideoita poljennolle. Jos jokin tai jotkin tyylit ovat innostaneet, kokeilen uutta kappaleen alkua näille poljennoille tai rytmipohjille. Toisinaan aloitan sävellysprosessin suoraan rytmikasta. Olen saattanut tehdä rytmipohjan, jonka olen sitten joko kirjoittanut paperille tai äänittänyt. Tästä pohjasta kappale alkaa pikkuhiljaa syntyä.

Kadulla kulkiessani tai kaupungin eri kolkissa kävellessäni kuuntelen, inspiroidun ja haen vaikutteita säveltämiseen. Musiikin työstäjänä saan myös alitajuisesti vaikutteita ympäröivästä äänimaailmasta. Säveltämistä voi kuvata myös ”mieleenpalautusprosessiksi”, kuten Kuokkalan teoksessa kuvataan. Säveltäjä tekee valintoja tiedostaen, vähemmän tiedostaen tai täysin tiedostamattomasti. Sattuma vaikuttaa myös tässä mielen työssä ja puolestaan odotuksilla tai oletuksilla kuullusta on omat vaikutuksensa. (Kuokkala 1992, 22-25.) Ihminen koostaa kuulemastaan erilaisia merkityksiä ja hänen kokemuksensa kuullusta pohjaa hänen elämäkokemuksiinsa, kulttuuriin ja näin myös ennakkokäsityksiinsä. Sävellyks saadaan soimaan ja kuuntelukokemus herättää mielen ja aistit. (Arho 2003, 319-325.) Sävellän ja kuuntelen musiikkia osana kulttuuria, jossa elän.

Sävellykset muokkautuivat uusille urille äänittämisen myötä. Tein Jarno Tastulan kanssa viulutunneilla harjoitusäänitteitä kappaleistani. Samalla sovitin ja sävelsin kappaleita eteenpäin. Äänittämällä sain sovituksiin ja sävellyksiin syvällisempää tasoa. Äänitteitä kuunnellessa sain myös vietyä sävellyksiäni eteenpäin.

Teoksia työstäessäni koetin löytää mahdollisimman monta lähestymistapaa, jotta en säveltäisi vain jotakin tietyn tyylistä. Hain rajoja lähtemällä liikkeelle musiikillisesti eri puolilta. Tyypillisimmilläni lähdin liikkeelle melodian ja sointujen pohdinnasta samanaikaisesti. Tätä toimintatapaa muovasin pohtimalla ensiksi vaikkapa kappaleelle rakennetta ja bassolinjoja. Toisinaan säveltäminen alkoi soittaen ja improvisoiden. Sävellyksen pohjalla oleva kuva vei sävellystyötäni uusille linjoille. Kiven tasapainoa -kappaleelle syntyi bassolinja kuvan innoittamana (liite 8), kun taas kappaleessa Loputon hiihto kuva loi sävellyksen tunnelmalle kokonaiskaaren (liite 11).

3.2 Sovittaminen

Sovittaminen alkoi, kun olin löytänyt sävellyksille suurpiirteisen muodon. Kappaleesta ja sen pohjalla olevasta kuvasta riippuen muovasin musiikkia uuteen suuntaan. Sovittamisessa minulla oli useita lähestymistapoja. Kiven tasapainoa -kappaleessa (liite 8) kokeilin bassolinjan päälle erilaisia harmonioita, joita laajensin eri soittimille. Hain eri tyylejä ja poljentoja kappaleen harmoniaa ja rytmistä poljentoa pohtien.

Samalla tavalla muovasin melodialähtöisiä kappaleita muuttamalla soinnutusta eri tyyleille, ja vertaamalla niistä syntynyttä tunnelmaa. Valitsin näistä kokeiluista kullekin kappaleelle sopivimman. Kappaleiden sovitukseen vaikutti yhtyeen soitinnus. Sovitusta pohdittaessa päätin kullekin kappaleelle sopivan kokoonpanon, mikä vei kappaletta omaan suuntaan. Kokoonpanovaihtoehtoja oli soolosta kuuden hengen yhtyeeseen, ja näin soittamisessa oli liikkumavaraa muuntelulle. Mietin, minkä soittimen äänenväri tuo työn alla olevaan kappaleeseen sen toivomani ja hakemani sävyn tai luonteen.

Kuvan vaikutus sovitukseen vaihteli. Toisissa teoksissa koin kuvan enemmän säveltämisen pohjana ja toisissa se vaikutti esimerkiksi juuri sovituksen muovautumiseen. Tästä oivallisin esimerkki on sooloteos Suruharso (liite 7), joka sai oman kuvansa sävellys- ja sovitusprosessin jo alettua. Tällöin kuva toi uutta näkökulmaa musiikilliseen aiheeseen tutkailuun. Olin aloittanut kappaleen työstämisen eri kuvasta, ja kun sain Suruharso-kuvan (kuva 4) musiikkiin, surun ja kipeän surun puolet löysivät lisää vivahteikkuutta. Sain pontta teoksen viuluaiheiden tunnelman vahvistamiseen ja musiikin intensiivisyyteen. Osassa teoksia kuva oli kaikissa prosessin eri vaiheissa vaikuttimena. Kerron tarkemmin teoksista, niiden synnystä ja kehittymisestä luvussa 4 teoskohtaisesti.

Kappaleiden sovittamisessa minua auttoivat selkeät muistiinpanot. Kirjoitin kaikista kappaleistani A4-papereille kunkin teoksen rakenteen (liite 7, 2. sivu). Samalla saatoin viimeistellä sovitukset yhtyeharjoituksiin sopiviksi. Yhtyeen harjoitusten perusteella sain vielä viimeistelyä kappaleeni. Sovittamisella tarkoitetaan musiikkisanakirjaselityksen mukaan sävellyksen muuttamista esitettäväksi ”toisilla soittimilla tai lauluäänillä kuin mille se on alkuaan sävelletty” (Zeranska-Gebert & Lampinen 2011, 292). Sovittajan on oltava tarkkana siitä, mikä on sovittamista. Teosto määrittelee, että ”sovittaminen on teoksen musiikin luovaa muuntelua. Jotta kyse on sovituksesta, sovittajan luovan panoksen

teoksen uuteen asuun pitää olla selvästi tunnistettavissa”. (Teosto 2017.) Sovittaen saa makustella musiikkia uusilla mausteilla ja lennättää säveliä erilaisten tuulten tuiskeessa.

3.3 Sanoittaminen

Kirjoitan tekstejä useimmiten luovan kirjoittamisen keinoin. Leikin vapaasti sanoilla, mielikuvilla ja usein vertauskuvallisella kielellä. Muokkaan aikaansaannokseni sitten myöhemmin tekstillisesti miellyttäväksi ja musiikkiin sopivaksi. Tekstien syntyyn ja sävyn muokkaamiseen vaikuttaa ympäristö, jossa elän. ”Mikään mielikuva ei synny uutena tyhjistä vaan yhdistää jo olemassa olevaa koettua, nähtyä ja kuultua” (Hietaharju 2010, 26). Eri aistein koetut mielikuvat siis kehittyvät sekä värittyvät kulttuurin ja elämänpiirin mukaan.

Sanoittaja saattaa myös etsiä aineksia tekstiinsä vieraista kulttuureista, oppien näin uutta ja luoden uudenslaisia, hänen omasta kulttuuristaan poikkeavia mielen maisemia. Sanoittaja luo havaintojensa perusteella oman tulkintansa, jonka sitten kuulija kokee omien kokemustensa mukaan. Toisinaan sanoituksiini vaikuttaa jo suunnitteilla oleva sävellysluonnos. Melodian rytmiiikka tai harmonian kulku ohjaavat osaltaan tekstiä omaan suuntaansa. Toisinaan kappaleen soitinnus tai tässä projektissa kuvat ohjaavat sanoituksen suuntaa, rakennetta ja tunnelmaa.

Loputon hiihto -musiikkiteoksessa on kirjoittamani runo: Turkoosinsininen salaattimalja (liite 3). Tämän instrumentaalikappaleen C-osan soidessa taustalla (liite 11), laulajan lausuma runo syventää kappaleen merkityksiä. Kuulija viedään uusiin maisemiin. Ajatuksissa alkaa kihelmöidä, mitä kaikkea tuo nimen mukainen ”loputon hiihto” voisi tarkoittaa. Ehkä se on vertauskuva ihmiselämän koskemattomasta ja puhtaan valkoisesta, vieraastakin. Turkoosinsininen salaattimalja (liite 3) on kuvaus, kuinka elämää yhdistävästä ”langasta” olisi pidettävä huolta ja särkyväisestä tulisi huolehtia. Huolenpito, välittäminen ja lähimmäisenrakkaus ovat toisaalta asioita, joista halumme pitää kiinni, ja joita emme haluaisi menettää. Ne pitävät koossa ja auttavat rakentamaan uutta.

Tarina Hattupää ja pikimusta rakki (liitteet 4 ja 12) esitettiin duona: Anna-Leena Harju tarinoiden ja minä soitin jouhikkoa. Kirjoitin tekstin alkuluonnoksen junassa, kun olin pohjittanut surun monia puolia. Tekstiin valikoitui kolme surun näkökulmaa, joita kuvasin kolmen vertauskuvahahmon kautta: hattupää, pikimusta rakki ja lehmus. Hattupää kuvaa tiettyllä radalla kulkevaa, surunsa peittävää luonnetta. Suru saattaa olla joko niin syvällä sisimmässä tai niin ahdistavaa, ettei sitä halua tai pysty näyttämään ulkomaille. Muille hahmo näyttää vakaana, mutta hyvin surullisena. Kenties kova ulkokuori saattaa peittää jotakuta.

Pikimustan rakin taustalla on ajatus särkyvästä ja hyvin pelokkaasta. Se tarvitsisi suojaan, mutta ei kykene tai uskalla luottaa muihin. Se kulkee kuin päistikkaa sinne tänne, ja päättyy vahingossa kaiken vaimentavaan suojaan. Siellä se saa hetken olla turvassa ja rauhassa. Lehmukseen sisältyy kaksi kantavaa linjaa: toivon ja pysyvyyden osuus sekä jatkuvan surun aina läsnä oleva kosketus. Lehmus kuvaa koossapitävää voimaa ja suojelevaa otetta, mutta myös piilevää surun henkäystä.

3.4 Harjoittelu

Harjoittelin konserttia varten viululla, jouhikolla sekä laulaen. Harjoittelu koostui tekniikka-asioista sekä ilmaisullisemmista asioista. Sävellyksiä työstäessäni sain samalla harjoiteltua niitä. Osa teoksista sai alkunsa soittoharjoitusten lomassa, kuten kyneleitä kuvaava riffi näppäilyimprovisaatioharjoitukseni innoittamana (liite 5, viulustemma, tahdistusta 33 alkaen).

Yhtyeharjoituksia varten opettelin musiikkiteosten kulun kokonaisuudessaan, jotta osasin ohjata ja neuvoa sävellysteni kulkua ja tulkintaa oikeaan suuntaan. Yhtyeen ohjauksen myötä sain harjoitusta myös pedagogisessa näkökulmassa. Sain harjaannusta sävellysten opettamisesta muille sekä tyylillisten asioiden ohjaamiseen liittyvissä seikoissa.

3.4.1 Yhtyetyöskentely

Sain suuren osan kappaleista lähes valmiiksi ennen yhtyeharjoitusten aloittamista. Pyysin sitten harjoituksissa soittajilta mielipiteitä ja vinkkejä esimerkiksi soitinkohtaisiin yksityiskohtiin sovituksissa tai muussa kappaleisiin vaikuttavassa. Viimeistelin sovituksia sitten yhtyeharjoituksissa ja sain kokeiltua sävellysteni ja sovitusteni toimivuutta. Soittajat vaikuttivat omalla ammattitaidollaan musiikin jouhevuuteen. Loput sävellykset viimeistelin yhtyeharjoitusten jo alettua. Yhtyeeni koostui seuraavista soittajista: Sanni (viulu, jouhikko ja laulu), Riikka (saksofoni), Anna-Leena (laulu, tarinointi, soittimenomainen ihmisääni), Tuomas (rummut, piano), Maija (basso ja laulu) ja Heta (kantele ja laulu) (ks. liite 1. Käsiohjelma).

Soittajilla oli monipuolisia rooleja eri kappaleissa ja niiden pohtiminen muokkasi sävellystäni omaan suuntaansa. Säveltäjän tuoma sävy tai toive kuulokuvasta tai tapa kirjoittaa stemmaa voi viedä soittimen uusille maille. Esimerkiksi voisin merkitä esitystavaksi jonkin tyyliä kuvaavan termin (vaikkapa ”sumuisesti”, liite 5, osa C3), ja soittaja voisi ratkaista teknisen toteutuksen soittimelle parhaalla tavalla. Roolien rikkominen vain roolien muuntamisen vuoksi voi tehdä sävellyksestä toisaalta puuduttavaa ja tekemällä tehdyn kuuloista.

Musiikkia säveltäessäni pohdin paljon sitä, miltä juuri tämä teos kuulostaa. Tutkailin, mikä olisi musiikille paras ratkaisu, eikä niinkään teknisten tai teoreettisten suoritusten luomat tavoitteet tai päämäärät. Säveltäessä koen tärkeäksi kyvyn kuunnella kirjoittamaansa tai muilla keinoin aikaansaamaansa musiikkia. Mitä musiikki kaipaa, jotta se olisi toiveideni mukaista? Millä keinoilla voisin hakea sävyjä ja etsiä tavoitetta musiikkiteokseni kuulokuvaksi. Kuulokuvatavoitteiden lopullinen muoto löytyi osaan kappaleista yhtyeharjoitusten myötä.

Laulu toimi usein instrumentaalisisessa roolissa tai tarinoijana ja tekstin lukijana. Soittimet toivat taustaa luetulle tekstille. Tällöin soittimet värittivät luettua tekstiä ja huomioivat, että teksti pääsee etualalle kuulokuvassa. Teksti oli pääosassa kappaleen Loputon hiihto C-osassa (liite 11). Tässä kappaleessa kuulija voi myös matkata jouhikon ja saksofonin värittämään yhteiseen äänten sävyjen maailmaan. Välillä ne soittavat yhdessä melodiaa

unisonossa tai eri oktaavialoista, toisinaan säestävät toistaan joko stemmalla tai säestyskuviolla. Näin muodostuu monenlaisia äänen värejä, ja kuulokuva laajenee.

Lasinsirpalekukkamaa-teoksessa laulu soi säksätyksinä, suhinana ja ikään kuin lasinsirpaleina (liite 6), ja toisaalla osa kaupungin äänimaailmasta soi laulajan kehittelemien huiluin ja huminoin (Kaupunkihärdelli, liite 9). Molemmissa teoksissa laulun kanssa äänimaailmaa luovat vuorollaan saksofoni ja rummut. Kappaleessa Kyyneleet (liite 5) yksi insrtumentaalimelodia kuullaan rallattaen.

Saksofonin, viulun ja kanteleen sävyillä sain aikaan säestyspohjaan monipuolisuuta. Esimerkiksi kappaleessa Kyyneleet (liite 5) harmoniakuva saa uusia sävyjä, kun säestys on jaettu kolmen soittimen sävyille. Basso on tukeva pohja ja piano puolestaan laajentaa harmonian. Kappaleen Kyyneleet introssa soi piano, johon alkaa laulumelodia ilman sanoja.

Tavoitteenani sävellysten ja sovitusten teossa oli soittajien monipuolisten roolien hyödyntäminen ja instrumenttien käyttö mahdollisimman avarakatseisesti. Pohdin soittimien tyypillisimpiä ja itsestään selviä rooleja ja koitin joko hyödyntää juuri niitä tai tuoda vaihtoehtoisesti jotakin uutta näkökulmaa ja mahdollisuutta näille laulun tai soitinten rooleille.

Duokappaleessa Hattupää ja pikimusta rakki (liitteet 4 ja 12) jouhikon ja tarinan välinen intensiivinen yhteys muodostui ilman katsetta ja konkreettista, silmin havaittavaa kontaktia esiintyjien välillä. Harjoittelimme esityksen tiiviyyttä ja intensiivisyyttä esittämällä kappaletta harjoitusluokassa selät vastakkain tai istuen eri puolilla luokkaa. Tunnelma vahvistui vielä entisestään, kun istuimme vierekkäin, mutta emme ottaneet suoraa kontaktia toisiimme. Toistojen myötä luottamus toiseen kasvoi, ja hetkessä syntyneet ideat löysivät paikkansa luonnollisesti, eivätkä ne tulleet yllätyksenä toiselle. Läsnäolo ja toisen kuuntelu mahdollistivat improvisoinnin ja muuntelun syvällisemmän tulkitsemisen.

3.4.2 Sooloteoksen harjoittelu

Suruharso-kappale (liite 7) oli oma tutkimusmatkani kipeän surun teemoille. Tutkin aihetta viulun perspektiivistä. Olin jo aiemmin opinnoissani tutkinut, millaista olisi soittaa viululla itkua, sillä ne ovat alun perin lauluäänellä tuotettua. Jatkoin samaa tutkimusmatkaa nyt kipeän surun tutkimisen yhteydessä: itku viululla. Otin vaikutteita itkuvirrestä kappaleeseeni, mutta en tehnyt teoksesta kuitenkaan itkuvirttä. Itkuvirret ovat yleensä liitettyinä elämän vaiheisiin, kuten häät, hautajaiset, sotaan lähtö tai muihin suuriin tai pieniin surun tilanteisiin (Asplund 2006, 80-83). Suruharso-teokseni ei liity tiettyyn elämän vaiheen suruun, vaan on vertauskuvallinen ja siirrettävissä kuulijan kokemuksen mukaan sopivaan yhteyteen. Itkuvirrelle tyypillinen tunteisiin vetoava ilmaisu ja improvisatorisuus (Asplund 2006, 80-83) ovat vahvasti läsnä Suruharsossa.

Tutkimusmatkani sisälsi viuluteknisiä harjoituksia, teeman pohtimista luetun materiaalin kautta ja muistiinpanoja tehden. Tutkin aihetta myös soiton ja hetken impulssien avulla, improvisoiden. Olin etukäteen valinnut jonkin teeman kirjallisten pohjustusteni avulla ja soitin tuota ideaa pikkuhiljaa auki. Välillä äänitin tai kirjoitin nuottia paperille, jotta sain tutkimusmatkani osia konkreettiseen ja visuaaliseen muotoon. Soiton, nuotintamisen sekä äänittämisen myötä kappale vahvisti muotonsa. Jotta sain säilytettyä kappaleelle ominaisen vapauden, en kirjoittanut kaikkea nuotille. Merkitsin viivastolle pienen aihion, minkä pohjalta improvisoin ja muuntelin soittoani.

Suruharson musiikki kiihtyy puolivälin tienoilla niin tempollisesti, kuin traagisestikin. Suru ja kipu tuntuvat lähes konkreettisesti, ja soitto on teknisesti jo haasteellista, kun tunne nousee hurjaksi. Asplund kuvaa itkuvirsien päättyvän toisinaan kuin yhtäkkiä suuren kaaoksen ja itkumyllerryksen keskelle. Tempo on kiihtynyt ja säveltasokin noussut. (Asplund 2006, 80-87.) Tätä kipeää ja traagista teoksen kohtaa varten tein itselleni erilaisia harjoituksia, joissa esimerkiksi tempo nousi tai säveltasokki muuttui pikkuhiljaa. Mikrointervalleja ja sävelmän monimuotoisuutta ja muuntelevaa sävyä harjoittelin myös. Otin teoksesta lyhyen aihion ja soitin sitä monin tavoin. Välillä lisäsin soittoon huiluääniä mausteeksi. Harjoittelin eri tekniikoita yksittäin, ja välillä yhdistelin variaatioita. Lopulta teoksessa yhdistyvät eri soittotekniikoiden luomat sävyt ja tunnelmaharjoituksista saamani vaihtelevuudet.

Kappaleen lopussa (liite 7) soitan viulua ja laulan yhtä aikaa. Hain molemmat erikseen, ensin viulun osuuden, ja sen jälkeen laulun. Lopuksi yhdistin nämä kaksi ja viimeistelin lopputulosta. Harjoittelin laulun muuntelemista, kun viulu soittaa samaa, pysyvää aihiota, ja välillä vaihdoin roolit toisinpäin: viulu muuntelee ja laulu pysyy staattisempana. Valmiissa suruharsossa on tilaa improvisaatiolle ja varioimiselle.

Itkuvirsien sanat ja niiden muodostama itkukieli sisältää paljon metaforia, kiertoilmauksia. Itkukieli rakentuu alueesta riippuen eri mitoille tai kielellisille soinneille (kuten alkusointu varsinkin Vienan-Karjalassa). Erityispiirre on myös vapaamittaisuus, säkeistömallin puuttuminen. (Asplund 2006, 85-89.) Teokseni Suruharso on teos ilman sanoja. Se on itkuista ja arkaaisen perinteen vähäsävelisyydestä vaikutteita saanut, musiikilla imaistukipeän surun tutkimusmatka. Siinä ei ole suoraan sanoihin ja kieleen verrattavia tyylikeinoja, mutta lähtökohtana ovat juuri kielikuvat. Teoksen pohjalla on variaatioita surusta ja välähdyksiä toivosta, jotka kuvaan teoksessa musiikillisin metaforin.

3.5 Konsertti

Konsertti ”Surun ja toivon kirja – Kuvista surun ja toivon säveliin” järjestettiin 4.5.2017 Pakkahuoneella. Tuolloin yleisö sai kuulla opinnäytetyöni soivan osuuden. Konsertti (liite 1) taltioitiin myös videolle myöhempiä tutkiskeluja sekä kuuntelukertoja varten. Konsertin videoi viulunsoitonopettaja Jarno Tastula.

Päivämäärästä sovin opettajien, tutkintoraatilaisten, konserttipaikan henkilökunnan sekä yhtyeeni muusikoiden kanssa. Jotta konsertti saatiin järjestettyä, oli sovittava muiden samana päivänä konsertoivien opiskelukavereideni kanssa konserttipaikasta, äänimiehestä, konserttijulisteesta (liite 2), kolmen konsertin yhteisestä facebook-mainoksesta, äänentoistolaitteista ja mahdollisesta väliaikatarjoilusta. Paikaksi saimme tunnelmallisen Joensuu Pakkahuoneen, mistä järjestyi myös paikan oma kahvitarjoilu. Äänimieheksi ja samalla valovastaavaksi saimme Taavi Kervisen, ja konserttijulisteet (liite 2) teki Kareliammattikorkeakoulun graafinen suunnittelija Salla Anttila.

Lisäksi tarvitsin omaan konserttiini valkokankaan, kannettavan tietokoneen sekä video-tykin, jotta Anna-Mari Kopon kuvat (ks. kuvat 1-9) saatiin heijastettua konsertissa diaesityksenä valkokankaalle. Nämä kaikki tarvikkeet järjestyivät sähköpostin ja puhelinsoittojen kautta Karelia-ammattikorkeakoululta, joten niistä ei kertynyt minulle kuluja. Palkallisten henkilöiden palkkauksesta vastasi Karelia-ammattikorkeakoulu. Kaksi opiskelukaveriani Tiina ja Iida vastasivat äänittämisestä. Kuvat näytettiin diaesityksenä, jota ohjasi opiskelukaverini Tiina Puumalainen konsertin aikana. Harjoittelin ennen konserttia kuvien näyttämiseen tarvittavien laitteiden käyttöä, jotta konserttipäivänä kaikki sujui niiden suhteen ilman paineita. Kuvien muokkauksesta ja diaesityksen kokoamisesta vastasi veljeni Sakari Kopo.

Äänentoiston ja soitinten kuljettaminen ja kasaus sujuivat jouhevasti ja aikataulussa. Olimme suunnitelleet konserttien järjestyksen sekä valmistautumisaikataulun kaikkien kolmen konsertoijan kanssa mahdollisimman jouheviksi ja kaikille suotuisiksi niin kuin se oli välttämättömyyksiensä puitteissa mahdollista. Päivään sisältyi lämmittelyä soittaen, laulaen ja liikkuen.

Esiintyjälle on yksilöllistä pohtia, millaista henkistä ja fyysistä valmistautumista kukin itse tarvitsee. Kuinka saan mahdollisen jännityksen tarvittaessa hieman rauhoitettua ja kuinka saan kroppani valmiiksi musisointia varten. Sekä fyysiseen että henkiseen valmiuteen voi opetella pikkuhiljaa, pitkällä aikavälillä. Ajan kanssa mieltä voi harjaannuttaa sietämään yhä paremmin jännitystä ja muita esiintymisen tuomia tunteita. Itse haluan viettää hetken aivan yksin ja koota mieleni esitystä varten. Samaten koen mielekkääksi myös viettää tovin yhdessä koko esiintyjäkokoontaanolla. Tuokio lavan takana ennen konsertin alkua on täynnä tunteita, ja ilma tuntuu kihelmöivän melkein konkreettisesti. Applodit kajahtavat. Konsertti voi alkaa.

On hieno tunne päästä lavalle yhdessä koko esiintyjäkaartin kanssa. Surun ja toivon kirja-konsertti rullasi hyvin eteenpäin eri kokoisten esiintyjäporukoiden voimin. Yhteyvähdokset tuntuivat sujuvilta ja soitossa saimme keskittyä musiikin syvimpään olemukseen ja musiikista nauttimiseen yhdessä soittajien ja yleisön kanssa.

Eri teosten muodostama konsertin kaari tuntui luonnolliselta ja monipuoliselta. Musiikki ja kuvat yhdessä loivat konsertin kuulijoille ja muusikoille moniaistillisen kokemuksen.

Rytmit, sävyt, muodot ja kuviot kuuluivat sekä näkyivät. Konsertin aikana koin itsekin monet musiikin ja musisoinnin tuomat tunnelmat vahvasti. Muusikoiden välillä kommunikatio oli luonnollista ja vapautunutta. Konserttitilanne sekä musisoinnin into toivat musiikkiteoksiin nostetta, ja tunnelma konsertin jälkeen oli onnellinen. Ilta ja koko prosessi oli täydentynyt hienosti.

Musiikkiteokset kehittyivät itse konserttitilanteessa uudelle tasolle. Esiintyminen toi odotetusti niihin lisämaustetta. Hannu Saha kuvaa musisoinnissa olevan aina mukana esityksellinen ainutkertaisuus. Hänen mukaansa ”muistinvarainen musiikki ei ole vain sävelmiä vaan *musisointia*”. Muuntelu on yksi kansanmusiikin kuulonvaraisen perineen olennaisista piirteistä. Soittajan eri esitystilanteissa käyttämät elementit ja niiden esiintymistiheyden, järjestyksen ja laadun muuttaminen muodostavat muuntelua. (Saha 1996, 75-81.) Esiintyjän kokemus esitystilanteesta, paikasta ja yleisöstä vaikuttivat konserttini kokonaisuuteen.

Muusikot muokkaavat omaa soittoaan tilanteen luomien puitteiden sekä käytössään olevien musiikillisten muuntelun keinojen mukaan. Musiikilliseen muunteluun vaikuttaa muusikon aikaisempi kokemus musisoinnista sekä tämänhetkinen musisoinnin aistimus. Kun esiintyjät musisoivat kukin omin variaatioineen, syntyy yhteinen, moniulotteinen musiikillinen kudelman.

Kappaleissa on yhä mahdollisuuksia tarkennuksille ja uusille ideoille. Sain tutkintopalauteessa vinkkejä sävellysten muokkaamiseen sekä konserttitilanteen jouhevuuden parantamiseen. Esitysohjelmaan voi saada intensiivisyyttä muokkaamalla puheenvuoroja tilanteesta riippuen joko tiivissanaisemmiksi tai moniulotteisemmiksi. Konsertissa ei ole yhdentekevää, mitä, millä tavoin ja kuinka paljon puhuu. Kieli tuo oman sävynsä konsertin luonteelle ja ehjälle ohjelmalle.

Tässä konsertissa ei ollut valtaisan rempseää ja railakasta musiikkiteosta, jollaista tutkintoraati houkutteli suunnittelemaan seuraaviin koitoksiin: vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Tunnelmia oli kyllä laidasta laitaan, mutta iloisen rempseä, nopea ja taiturimainen kiihdyttely odotti vielä tuloaan. Konsertin yleisteema (suru ja toivo) piti yleistunnelman hie-man seesteisempänä ja hillitympänä, mikä olikin oiva ratkaisu tälle musiikkiteosten koelmalle.

4 Opinnäytetyön tulokset

Opinnäytetyöni tuloksina syntyi kahdeksan musiikkiteosta (liitteet 4-11) konserttiani ja opinnäytetyötäni varten. Niistä muodostui kokoelma surun ja toivon musiikillista tutkielmaani. Kappaleet herättävät kuulijan huomioimaan musiikin ja kuvan suhdetta ja miettimään kenties alitajuisesti, mitä vaikutuksia kahden taiteenlajin yhdistäminen tuo minulle kuulijana ja kokijana. Teosten avulla on tarkoitus avata ilmoille keskustelua musiikin ja kuvan vuorovaikutuksesta. Näitä vaikutuksia analysoimalla voisi päästä jatkossa vielä syvemmälle tämän aiheen parissa.

4.1 Hattupää ja pikimusta rakki

Teos Hattupää ja pikimusta rakki (liitteet 4 ja 12) on tarinan ja jouhikon soinnin arkaaista, improvisatorista ja muuntelevaa vuoropuhelua. Mielessäni oli alusta asti tietty valokuvamainen kuva eräästä kadunkulmauksesta. Piirsin lyijykynällä hahmotelman tuosta valokuvamaisen muiston tunnelmasta, ja Anna-Mari Kopo piirsi kuvailuni ja lyijykynähahmotelmani perusteella varsinaisen kuvan musiikkiteokseen (kuva 1). Hänen kuvansa vaikutti puolestaan sävellykseni suuntaan. Anna-Marin kuva toi sävellyksessäni kuultaviin kolmeen suruhahmoon uusia selvempiä piirteitä. Tarinan kolme suruhahmoa – pikimusta rakki, Hattupää ja lehmus – on ajateltavissa myös vertauskuvallisesti.

Kuva 1. Musta koira, vene ja Hattupää (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussi- ja puuväriytyö).

Hattupää piiloutuu pitkän viittansa alle ja kulkee omia polkujaan. Vakioireitti, jota hän tallustaa hitain, raskain askelin tuo hänelle turvaa ja selkeyttä. Hän ei halua päästää muita lähelle suruaan. Hattupään teema on rauhallisempi ja soi jouhikon matalammassa oktaavialassa (liite 4, Hattupään teemat).

Pikimusta rakki säntäilee ja sinkoilee, on pelokas. Rakki haluaisi turvaa ja seuraa, mutta ei uskalla lähestyä muita, vaikka haluaisi ehkä oikeasti turvaan ja läheisen syleilyyn. Se ei uskalla luottaa muihin, joten pelkää ja turvautuu yksinäisyyteen. Erään kerran se pääsee suojaan talviteloillaan olevan soutuveneen alle. Siellä se on turvassa ja saa vaimennettua pelon ja surun aiheuttajat. Rakin teema on nopearytminen ja rubatomainen. Teema kiihtyy ja hidastuu ja soi ylemmässä jouhikon oktaavialassa. Pikimustalla rakilla on useampi sävel melodiassa, kuin Hattupäällä (liite 4, Pikimustan rakin teemat).

Tarinan kolmas hahmo lehmus on vakaa ja paikoillaan. Se antaa suojaa muille ja päästää suojiinsa. Se on vakaa, mutta surullinen. Lehmus kantaa vähän muidenkin suruja, mutta kaikkea sekään ei jaksaa. Oma suruaan se ei juuri näytä muille, eikä sen oma suru ole vallannut pääroolia. Lehmus on melko sinut surunsa kanssa ja siksi vahva. Lehmus esiintyy musiikissa taustalla: borduunassa, tauoissa sekä valonpilkahduksen ilmaisevissa pizzicatosävelissä (ks. liite 4). Lehmus kokoaa teoksen osaset ja aihiot yhteen musiikin soivin sävelin ja niiden välisen intiimiyden ja taukojen voimin.

Kirjoitin junassa tämän tarinan Hattupäätä, pikimustasta rakista ja lehmuksesta (liite 12). Jouhikkoimprovisaatiosta syntyi tarinan musiikillinen pohja. Olin äänittänyt tuon improvisaationi, josta sitten muokkasin kappaleelle kokonaisuuden. Luin myös tarinan nauhalle, jotta saatoin soittaa jouhikolla musiikkiaihioita tarinan osaksi. Tein tämän toisinkin päin: kuuntelin soittoani nauhalta ja luin siihen päälle tekstiä. Näin muokkautui yhä selvempi kaari teokselle, ja sain muokattua samalla yksityiskohtia. Päätin tarinan hahmoille ja aihioille musiikilliset kulut ja teemat (liite 4).

Konsertissa tarinaa (liite 12) luki Anna-Leena Harju. Harjoittelimme tarinoinnin ja jouhikonsoiton välistä intensiivisyyttä, selkeyttä ja esitystilanteeseen vaikuttavia seikkoja. Testasimme myös teoksen taiteellista toimivuutta, ja sain viimeisteltyä musiikin osuuk-sia. Soittotunnilla hioimme teosta vielä paremmin esityskuntoon ja saimme hyviä vinkkejä esitystapaan, kontaktin luomiseen välillämme ilman katsetta sekä teknisiin puoliin.

4.2 Kyyneleet

Lokakuisena maanantaiaamuna 2016 improvisoin viululla näppäillen alkulämmittelyä ja sain idean, miltä kyyneleet voisivat kuulostaa viulun sävelin. Riffi (liite 5, esimerkiksi saksofonin stemma osassa C1) oli kuin kyynelten virtaa surun pyörteessä (kuva 2) ja se pohjautui triolipolskalle³. Hahmottelin kappaleelle myöhemmin harmoniaa pianolla. Syntyi sointukierto, josta muokkasin kahdelle viululle pariäänin kulkevan harmoniapohjan. Siinä soinnut muuttuvat sävel kerrallaan, pikkuhiljaa uudeksi soinnuksi. Nuo pitkät soinnut kuvastavat surun pyörrettä ja pohjaa. Tämä kahden viulun harmoniapohja muovautui kuitenkin useammalle soittimelle konserttiversiooni, ja viuluja oli lopulta vain yksi (liite 5, A-osa).

Kuva 2. Suruhyrrä (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussityö).

Sovitusta miettiessäni sain ajatuksen siirtää eri aihioita (harmoniapohjan pitkät soinnut ja triolipolskariffi) erilaisille sointiväreille (liite 5). Pohdin, miltä kuulostaisi vaikkapa harmoniapohjan pitkät soinnut puhallinsoittimilla tai viululla näppäilemäni riffi kanteleella soitettuna. Sovitin nuo pitkät sävelet saksofonille sekä viululle teoksen eri vaiheisiin, ja basso on kaiken perustana. Toisinaan laulullakin on pitkää linjaa, jonka idea pohjautuu

³ Triolipolskan peruspoljento pohjautuu nimensä mukaisesti triolille: neljäosatriolille sekä kahdeksasosatriolille. Vaihto-opinnossa Ruotsissa vuonna 2016 opin, että useammin sävelmät nuotinnetaan 9/8-tahtilajiin kuin 3/4-tahtilajiin. Vertailukohtana voisi sanoa Leisiön ja Westerholmin mukaan, että suomalainen kolmitasainen polska pohjautuu kolmelle painolliselle tahdinosalle (ks. Leisiö & Westerholm 2006, 480).

tälle samalle harmoniapohjalle, mutta on muokattu vielä omaksi stemmakseen. Vahvistin tanssilajin tunnelmaa tekemällä 5-kielisellä kanteleella riffin kappaleen säestyksen osaksi. Viimeisenä osiona sävelsin lauluteemat (liite 5).

Kappaleen rakenteen ajattelin aluksi siten, että osaset voisivat vaihtua lähes improvisoidun kuuloisesti limittäin ja eri aikoina eri soittimilla. Näin stemmat sopisivat kaikki päällekkäin, ja kappale voisi edetä hetken impulssien mukaan. Konserttiin tein kuitenkin suuntaviivat, joiden mukaan kappale eteni, mutta kuitenkin jätin sovituksen hieman löyhäksi. Näin esitystilanne saa antaa oman osansa kappaleelle ja sen kululle.

4.3 Kaksi näkökulmaa kipeään suruun

Lasinsirpalekukkamaa-kuvasta (kuva 3) sain aluksi idean kahteen musiikkikappaleeseen (liitteet 6 ja 7). Toisen suunnittelin sooloviululle ja toisen yhtyeelle. Lasinsirpalekukkamaa (liite 6) käsittelee kipeää surua. Aihetta pohtiessani koin, että tästä on tehtävä kaksi eri suuntaista kipeää surua käsittelevää kappaletta, kumpikin omista näkökulmistaan. Aluksi suunnittelin säveltäväni kahden teoksen parin, mutta syntyikin kaksi erillistä teosta, jotka kuitenkin soitettiin konsertissa peräkkäin. Teokset ovat itsenäisiä, mutta niiden alkuideat ovat samasta lähteestä.

Kipeän surun toinen puoli, sooloviulukappale irtautui omaksi teoksekseen: **Suruharso** (liite 7). Tämän kappaleen synty ja kehittyminen ovat omanlaisensa ja teos erottuu hieman muista kappaleista. Improvisoin viululla aiheesta kipeä suru. Äänitin soittoni ja hain suuntaviivaa. Näin kappaleelle alkoi muovautua kaarta. Olin miettinyt kappaletta aluksi Lasinsirpalekukkamaa -kuvan pohjalta (kuva 3), mutta sainkin sooloviulusävellykselle oman kuvan (kuva 4). Suruharso-piirros sopi täydellisesti kipeä suru -improvisaatiotutkielmiini. Kuvan avulla sain kappaleelle uuden suunnan. Se toi uutta näkökulmaa sävellyksen kulkuun.

Kirjoitin myöhemmin soittoni pohjalta suuntaa-antavan nuotin, mutta improvisaatio säilyi kappaleessa esitykseen asti. Nuottiin kirjoitin joihinkin kohtiin aihion, jonka pohjalta sitten improvisoin hetken ja soittokerran mukaan. Teos on tunnistettavissa täten samaksi teokseksi (Suruharso), mutta joka soittokerralla se saa uusia vivahteita. Kappale alkoi

viululla yksinkertaisella teemalla, joka muokkautui kappaleen edetessä eri sävyihin. Lopussa viululla on pitkää linja, jonka päälle lauloin alun teemaa. Kappale on sooloviulukappale, jota väritin hieman laululla (liite 7).

Jokaisella musiikin vastaanottajalla on joka tapauksessa oma kokemuksensa kuullusta. Samalla kappaleella saadaan näin jokaiselle kuulijalle oma henkilökohtainen kokemuksensa musiikista. Säveltäjänä voin pohjustaa ja ideoida tietyn aiheen eri näkökulmista, ja säveltää valmiita teoksia aiheesta. Musiikille tuo monipuolisuutta monipuolinen kuulijakunta. Samoin kun samaa teosta soittaa useampi eri henkilö tai yksi henkilö eri tilanteissa, on kappale joka kerralla hieman erilainen ja uudensävyinen.

Koska odotukset perustuvat musiikillisiin kokemuksiin ja oppimiseen, ne ovat muuttuvia ja muokattavissa olevia. Tästä syystä kapellimestari tai musiikin vaikutuspiirissä varttunut aikuinen kuulee esimerkiksi Beethovenin 5. sinfonian eri tavoin kuin pieni lapsi. (Ahonen 2004, 133.) Kipeän surun sävellykset Suruharso ja Lasinsirpalekukkamaa elävät yleisön mukaan (liitteet 6 ja 7). Jokaisella on omat elämäkokemuksensa ja näin tulkitsevat kuulemaansa omista lähtökohdistaan. Saman kappaleen voi toinen kokea ahdistavana ja toinen saa siitä toivoa. Joku saattaa kokea molempia tunteita ja jotakin aivan muuta.

4.3.1 Lasinsirpalekukkamaa

Lasinsirpalekukkamaa (liite 6) on teos elämän haavoista, yksilön ja yhteisön kipukohdista. Sain 9.10.2016 viestillä kuvan Lasinsirpalekukkamaa-tussityöluonnoksesta. Istuin pianon ääreen ja improvisoin sointuja ja bassolinjaa. Lähdin liikkeelle miettimällä kuvasta välittyvää raskasta tunnelmaa, ja pohdin keinoja sen muovaamiseen säveliksi ja harmonioiksi. Tuntui, että kappaleen pulssi voisi olla hidas.

Kappaleen runkoideaksi muodostui matalalla soiva hidas, riffin tapainen kuvio, pohjakudos (liite 6, kanteleen stemma tahdista 5 alkaen), joka toistuu hetken samanlaisena, väliin tulee joko hieman yllättävä sointu (liite 6, Gm-pohjakudoksen jälkeen Ab ja Bb#5) tai melodinen muu kuvio, minkä jälkeen tuo hidas pohjakudos alkaa soida jälleen. Bassovaimella oleva sävelkulku tahdissa 12 on vastine pohjakudoksessa esiintyvälle sävelku-

lulle (esimerkiksi tahdissa 5). Pohjakudoksesta (tahti 5) tuo kulku löytyy tahdin loppupuolelta ja on aika-arvoiltaan nopeampi kuin bassoavaimen kuvio tahdissa 12. Tällä voisi kuvata muistikuvaa menneisyydestä, kuvainnollista takaumaa (liite 6). Muutokset kappaleen stemmoissa kuvaavat lasinsirpalepuutarhan kuvainnollista surun särkyvää puolta ja raadollisuutta (liite 6, esimerkiksi tahdista 16 alkaen).

Hahmottelin pikkuhiljaa kappaleen jatkoa. Nauhoitimme soittotunnilla Jarno Tastulan kanssa improvisaatiota Lasinsirpalekukkamaan siihenastisista ideoista inspiroituneina. Näistä improvisaatioäänitteistä poimin joitakin lyhyitä osia, jotka laitoimme soimaan nauhalle toistaen samaa osiota, aina uudelleen kerraten. Tähän etsimme vielä toisen lyhyen osasen aiemmasta improvisaatiostamme ja soitimme nyt saamiamme kahta riffiä päällekkäin (liite 6, riffi 1 tahdista 16 alkaen ja riffi 2 tahdin 17 lopusta alkaen).

Tekemästämme nauhoituksesta muokkasin teokselle sävellyksen ja sovituksen valmiiksi. Soitin kappaletta yhtyeen kanssa, mikä antoi minulle mahdollisuuden hioa vielä loput tarkennukset. Kappale vaati paljon harjoitusta, sillä sen tunnelma ja dynamiikka ovat hyvin intensiiviset. Kappaleen syvyys saadaan aikaan juuri soittajien välisestä intensiivisestä kommunikaatiosta ja kappaleen tunnelman yhteisestä tiedostamisesta. Esitystilanteessa yleisö antaa vielä tärkeää impulssia musiikin tunnelmaan.

Kuva 3. Lasinsirpalekukkamaa (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussityö).

Lasinsirpalekukkamaa (kuva 3) on hidasta ja raskasta ja vastapainona nopearytmistä sekä vähän riitasointista. Stemmat etenevät raskasta tunnelmaa kuvaten kohti seuraavaa koi-
tosta. Kappale kuvaa olemista kipeän surun keskellä ja surun aiheuttamassa pyörteessä elämistä.

4.3.2 Suruharso

Suruharso on toinen teokseni kipeän surun temasta (liite 7). Se on itsenäinen teos, mutta Lasinsirpalekukkamaalla ja Suruharsolla on yhteiset kiinnekohtansa kipeän surun ympärillä. Suruharso on ihmisen sisimmässä, yksilön omissa kokemuksissa (kuva 4). Lasinsirpalekukkamaa puolestaan saattaa koskettaa sisimmän ulkopuolellakin ja olla näin surua ja kipua yhteisössäkin.

Kuva 4. Suruharso (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussityö).

Suruharso-kappaleessa tutkin aihetta sooloviulistisesta näkökulmasta. Tämän kappaleen säveltäminen ja soittaminen ovat molemmat kipeän surun aiheen ytimeen menoa ja tutkimusmatkaa teeman sisimpään olemukseen. Jotta teema säilyi ehjänä, väritin sävellystä toivolla, haikeudella ja kaipuulla. Etenkin lopussa kuultava lauluosuus edustaa näitä kolmea.

Kappale kulkee keskellä kipeää surua, mutta kokonaisuudessa on havaittavissa jo pienempien toivonkipinä jossakin kaukana. Tunnelma on aaltoliikettä kipeämmän ja haa-
voittuvan sekä paremman ja turvallisen välillä (kuva 4 ja nuotti: liite 7). Kappaleen suru on kuin piikkejä ja jatkuvaa surua. Toisaalta tuon kappaleessa esiin myös yllättävää ja

traagista surua, sellaista, jonka tuloon ei voi valmistautua. Surun asteet vaihtelevat surun kokijan mukaan, mutta valo ja toivo pilkahtavat välillä. Kappaleen lopussa kuultava laulu kuvastaa suurta surua ja sen aiheuttamaa kipua, mutta samaan aikaan laulu edustaa haikeutta, toivoa ja valoa.

4.4 Kiven tasapainoa

Katselin Kiven tasapainoa -kuvaa (kuva 5) ja annoin inspiraation viedä. Soitin pianolla bassolinjaa, josta muovautui ensin yksi ja myöhemmin toinen bassokulku (liite 8, bassostemman tahdit 11-14 sekä 7-10). Kanteleen sointuiskustemman mietin ensin rytmin ja myöhemmin muovasin tekemäni rytmin säveliksi bassolinjaan pohjautuen (liite 8, kantelestemman tahdit 11-14). Kiven tasapainoa -teoksen tunnelma on etenevää, rullaavaa ja letkeääkin. Se on yhtä aikaa tasapainoista ja vakaata, mutta myös hieman rempseää.

Kuva 5. Kiven tasapainoa (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussi- ja lyijykynätyö).

Kuva (kuva 5) vei mieleni ensimmäisenä basson taajuuksiin sekä tietynlaiseen letkeään tuntuiseen, vakaaseen tempoon ja rytmiin. Rumpustemman pohjaksi mietin yhden tahdin mittaisen pohjan, jonka jaoin basso- ja diskanttitaajuuksille sekä rumpusetin lattiatomin kuuloiselle soivalle, matalahkolle taajuudelle (liite 8, Drum Set, tahdit 1-2). Rumpali sai itse määrittellä, mille soittimille hän jakaa stemmansa ja kuinka hän muuntelee sitä kappaleen edetessä.

Bassokulkuja on teoksessa kaksi, mitkä määrittelevät, missä osassa kappale etenee (liite 8). Ensimmäinen osa kulkee e-mollissa ja toinen e-lokrisessa. Ensimmäiseen ja toiseen teokseni osaan suunnittelin rumpustemmoihin sävyeron vaihtamalla lyöntien paikkaa rytmikuviossa hieman eri sävelkorkeuksille.

Äänitimme soittotunnilla opettajani kanssa harjoitusäänityksiä kappaleistani. Samalla saatoin muovata ideoistani valmiimpia sovituksia ja sävelsin lennosta uusiakin stemmoja. Kiven tasapainoa -kappaleeseen sain ideat viulustemmoihin juuri äänityskertojen tuloksena. Olimme äänittäneet muiden soitinten osuuksia midi-kosketinsoitinta ja tietokonetta hyödyntäen. Tuolle pohjalle improvisoin viululla, ja samalla opettajani lisäsi soittooni hieman kaikua ja muita ääniteknologian mahdollistamia efektejä. Kuuntelin myöhemmin äänittämämme tuotokset, valitsin niistä sopivia osia ja sävelsin ja sovitin niiden avulla kappaleitani eteenpäin (liite 8, viulu, tahdin 30 lopusta alkaen). Yhtyeharjoitusten yhteydessä viimeiselin ja hioin sävellyksen ja sovituksen.

4.5 Kaupunkihärdelli

Kaupunkihärdelli (liite 9) on kokonaisuudessaan vertauskuva kiireestä, melusta ja toisaalta hiljaisuudesta ja rauhasta, kaupungin elämän vastakohdista (kuvat 6 ja 7). Hän on keskellä kaupungin hulinaa: kiireisiä ihmisiä, sokkeloa, rauhaa ja juoksemista. Oma mieli koittaa pysyä tuon hulinan keskellä kasassa, ja järki yrittää pysyä vielä mukana siinä karusellissa. Kaupunkihärdellissä kuljemme ensin tasajakoista, välissä polskan kolmijakoista vauhtia ja lopussa palaamme takaisin tasajakoiseen tunnelmaan.

Talitintti laulaa täysyä, ”kuin hullu” päin aamu-unisen tallajaan kasvoja. Korvat ovat vielä unessa, joten tuo ääni on kuin ”pampulla päähän”. Kaikki kuitenkin kulkee polyrytmin lailla eteenpäin kaupungissakin: toisiinsa kietoutuen, limittäin ja lomittain, sähkökästi, letkeästi ja huhuillen (liite 9). Kun löytää oman reittinsä ja kolonsa tuon kiiresokkelon keskeltä, saa iloita ja nauraa, kunnes taas humina sokaisee ennen kuin pääsee takaisin turvaan.

Kappaleen alussa soi rumpuintro koko kappaleen kaupunkihärdelliaiheesta (kuvat 6 ja 7 sekä liite 9). Sitten oven narahdus, tuulen ja kaupungin humina, ”täysyä laulava talitintti”,

ja introkuljetus, joka vie kuulijan keskelle kaupungin kiireistä sokkeloa (kuva 6 sekä liite 9). Kappale kulkee omia reittejään, ja lopussa on sama kuljetus kuin alun introssa.

Kuva 6. Sokkeloissa (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussityö).

Kappaleen puolivälissä laulustemmavälikkeet kuljettavat kuulijaa kohti seuraavaa kuvaa (kuva 7): ensimmäinen lauluvälিকে soittopohjalle ja sitä seuraava osuus lauletaan acapellana stemmoissa (liite 9, tahdit 18-19). Kuva vaihtuu lopulta tahdeissa 20-24 (liite 9) Sokkelosta Rauhaan ja kiireeseen (kuvat 6 ja 7). Kahden kuvan ja musiikkiteoksen kokonaisuutta kuljettavat kiire ja sekasorto, rauha, ilo, pirteys, ristiriidat, sokkelot, melu sekä tarve hiljaisuuteen. Nämä ilmenevät vuoroin eri soitinten melodisissa, harmonisissa, rytmisissä ja tulkinnallisissa seikoissa. Tunnelmaa saa aistia muunteluissa sekä improvisoiden syntyneissä äänimaisemissa. Kuva kuljettaa musiikkia ja musiikki kuvaa.

Kuva 7. Rauhaa ja kiirettä (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussi- ja puuväriytyö).

Teoksen loppupuolella kuullaan ripeä polskamelodia (liite 9, tahdit 34-42). Sen taustatarinassa kissa karkasi omistajaltaan pusikkoon. Omistajalla oli kova työ saada sitä takaisin kiinni. Tämä veikeä takaa-ajoleikki on kuin tanssisi polskaa. Kuulija saa muodostaa oman tarinansa kuulemalleen ja näkemälleen.

4.6 Heijastuksia

Pysyvyys, suoraviivainen rytmi ja pyöreämpi rytmikkyys ilmenevät kuvassa (kuva 8) sekä musiikissa (liite 10) erilaisten kuvioiden yhdistelminä. Kuvan rytmi kiehtoo katsojaansa. Kävelin kaupungilla eräänä arkipäivänä ja rakensin Heijastuksia-musiikkiteokseni rytmikudoksen. Pyörittelin tuota kudosta eri tahtilajeissa, ja lopulta muutin kolmijakoiseksi tekemäni kudoksen 5/8-tahtilajiin ja soitin sille borduunaa (liite 10, kantele ja basso). Heijastuksia-kuva ja -musiikki herättävät kysymyksiä. Voiko kuvassa näkemäni rytmi ilmetä musiikin kuvioissa, kuluissa ja tahtilajeissa? Onko kuvan ja musiikin käsitteet rytmistä tai voimakkuusvaihteluista samanlaiset vai kovin kaukana toisistaan?

Kuva 8. Heijastuksia (Kuva: Anna-Mari Kopo, tussi- ja puuväriyö).

Alussa borduuna vie iankaikkiseen tunnelmaan. Kanteleen kudus (liite 10) kulkee, kuten kuvan 8 värien ja muotojen rytmit vedessä ja taivaassa. Kappaleen keskivaiheilla kuuluu kulkevampi laulumelodia ilman sanoja ja tässä basson alun borduuna liikkuu jo toisaalle (liite 10, tahdit 22-34). Katse viipyilee kuvan väreissä ja kuvioissa, taivaalla ja ruohonkorsilla. Lopussa palataan borduunaan ja musiikin alussa kuultuun sykkeeseen.

4.7 Loputon hiihto

Improvisoin kuvan tunnelmaa jousikolla: raskas, pitkä ja lähes loputon taival (kuva 9). Kehitin bassolinjaa ja harmoniaa 6/8-poljentoiselle melodia-aihiolle (liite 11). Monipuolistin ja laajensin vielä kappaleen harmoniaa, mikä vei kappaletta syvemmälle. Kanteleella on kappaleen alussa jatkuvaa taivaltamista kuvaava säestyskuvio (liite 11, kantele, tahdit 1-2), johon saksofoni soittaa A-osan melodian matalalla soundilla (liite 11, tahdit 5-12). Tähän liittyvät rummut ja basso pikkuhiljaa mukaan. Tunnelma on yhtä aikaa pysähtynyt ja etenevä. Kun saksofoni siirtyy oktaavia ylemmäs melodiaan, jousikko tulee mukaan säestykseen rytmitettyllä borduunakuviolla (liite 11, tahdit 3-4). Jousikko ottaa A-osassa melodiavastuun, kun muut alkavat soittaa sointuja ja saksofoni muuntelee melodian ja sointujen pohjalta stemmaa.

Kuva 9. Loputon hiihto (Kuva: Anna-Mari Kopo, vesiväriyö).

B-osassa (liite 11, tahdit 17-25) jouhikko esittelee ensin melodian saksofonin soittaessa pitkää linjaa sointujen sävelin. Melodian kerratessa saksofoni siirtyy myös melodiaan. C-osassa jouhikko ottaa alkupuolella jo soittamansa rytmitetyn borduunakuvion ja muut soittimet tuovat dramaattista tunnelmaa sointujen Am/E ja Am(b5)/Eb vuorottelulla (liite 11, tahdit 26-27). C-osan ideana on runo: Turkoosinsininen salaattimalja (liite 3). Runon lausuminen instrumentaalipohjan päälle vie kappaleen uusiin ulottuvuuksiin. Kuulijalle annetaan mahdollisuus keskittyä tekstiin, kun säestyspohja on tarpeeksi minimalistinen.

Runon tunnelma jatkuu mielessä, kun musiikki kulkee kohti B-osaa ja kohoaa jälleen A-osan melodiaan sekä kulkevampaan rumpukomppiin. Matkantaivaltaja on yhä ladullaan. Matka tuntuu raskaalta vielä hetken mutta kevenee lopulta takaisin kanteleen alkukuvioon ja jouhikon melodiaan. Lopussa jouhikko soittaa A-osan loppupuolen fraasia muunnellen ja hiljenee. (Liite 11.) Matka tuntuu vielä jäsenissä tai ehkä jatkuu vieläkin. Rumpukomppi hiipuu hiljalleen.

Saksofonin ja jouhikon yhteinen äänimaailma kiehtoo. Kappale antaa mahdollisuuden tutkailla uusia äänen värien ja soittajien roolien yhdistelmiä. Mihin mielesi matkaa, kun soiton seuraksi lausutaan tekstiä? Runo tuo syvempää merkitystä kappaleeseen. Kappale on yhtä aikaa juhlava ja raadollinen. Se uhkuu toivottomuutta, mutta valo ja toivo valtaavat toisinaan tunnelman.

5 Kuvasta inspiraatiota

Kuva tuo säveltämiseen ja improvisointiin uuden näkökulman ja luonne-eroja sävellyksen eri osiin. Säveltämisen voisi kokea kuuntelemiseksi ja musiikin havainnoimiseksi niin tunto- ja kuuloaistilla kuin tiedostaenkin. Säveltämiseen liittyy musiikin teoreettista, tulkinnallista ja rakenteellista osaamista sekä heittäytymistä luovaan työhön. Luovan ajattelun käsikirjassa kehoitetaan: ”Arvosta itsestään selvän löytämistä. Usein juuri se on kaikkein vaikeinta. Piilossaolevan löytää kaivamalla, näkyvillä oleva pitää nähdä.” (Koski, Tuominen & Kärkkäinen 2005, 36.) Säveltäminen on löytämistä, havainnointia, kuuntelua, eri aistein hereillä oloa ja avoimuutta. Säveltäessä saattaa tasapainoilla ilmiselvien ja uutuuttaan hohkaavien sävellysideoiden kanssa. Tähän kuva tuo uuden aspektin.

Kuvan käyttötapoja voi varioida lähes loputtomasti, kun sävellystä ideoi soittaen. Kuvasta soittaessa teos voi olla näkyvillä koko ajan tai vain osan ajasta: A. Kuva on näkyvillä koko soiton ajan. B. Kuvaa katsotaan vain alussa. C. Kuva otetaan mukaan ideointiin kesken musisoinnin. Mitä, jos kuvia onkin useampi kuin yksi? Asettaessaan kaksi tai useamman kuvan peräjälkeen voi hakea sävellykseen rakennetta tai esimerkiksi tunnelma-kaarta. Mikä valituista kuvista voisi olla teoksen huippukohta? Muut kuvat esittäisivät teoksen erilaisia käännekohtia.

Useamman kuvan voi asettaa myös yhtä aikaa esille. Millaista sävelmaailmaa syntyy, jos sen perustana on kaksi kuvaa samanaikaisesti? Soisivatko niiden ideat päällekkäin, vaikkapa sointuharmonioissa tai syntykö kuvien myötä musiikillista dialogia? Kuvalla voi saada musiikkiin rakennetta, sointujärjestystä, tyyliä harmoniaan, melodian suuntaa, tulkintaa, tempoa, teknistä osa-aluetta, dynamiikkaa, fraseerausta tai rytmiä. Vaihtoehtoja on niin paljon kuin mielikuvitusta vain riittää.

Kuva voi edustaa yleisöä tai ympäristöä, jossa soittaa. Kuinka erilaiset yleisöt vaikuttavat sävellykseen? Jos kuva edustaa sävellyksen soitinnusta tai eri soitinten/ soittotekniikoiden äänenvärejä, säveltäjä voi luoda musiikkia erilaisista, inspiroivista lähtökohdista. Kuva luo musisointiin, improvisointiin ja säveltämiseen sellaisia sävyjä ja musisoinnin keinoja, joita muuten ei tulisi havainneeksi.

6 Pohdinta

Opinnäytetyössäni sävelsin teoksia Anna-Mari Kopon piirtämiin ja maalaamiin kuviin. Tutkin sävellyksen keinoin, kuinka hyödyntää kuvaa inspiraation lähteenä ja sävellyksen pohjana. Kuvat ja sävellykset ovat surun ja toivon monista näkökulmista. Surua käsittelin ensisijaisesti enemmän ja toivo näkyy teoksissa vastapainona ja täydentäjänä. Toisinaan suru ja toivo kulkevat musiikissani käsikädessä, samanaikaisesti.

Tavat kokea surua ja toivoa ovat monesti henkilökohtaisia ja arkojakin kokemuksia. Musiikin tekijänä voin tuoda apua ja keinoja tunteiden käsittelyyn tai kokemiseen, vaikka itse kokemus olisikin henkilökohtainen. Tapa vastaanottaa musiikkiteokset vaikkapa apukeinona tai muuna elämyksenä on henkilöstä itsestä kiinni, ja jokainen saa kuunnella teokset juuri sillä tavalla, kun itselle on paras.

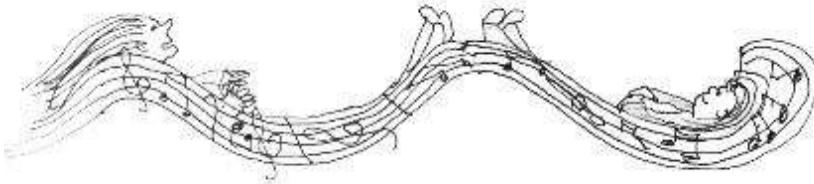
Tulevaisuudessa saatan sovittaa tämän opinnäytetyön teoksia toisin keinoin ja uusille kokoonpanoille. Siten teoksiin löytyy uusia kulmia ja ne saadaan soimaan uusin tavoin. Sävellyksen ydintä, perusideaa koristellaan uusilla kerroksilla, ikään kuin puetaan uusiin vaatteisiin. Näin sävellys tuo uuden sovituksen kautta taas uuden kokemuksen kuulijoille ja musisoijille. Kuvan ja musiikin yhdistelmä on hyvin käyttökelpoinen lukuisissa kohderyhmissä ja käyttöyhteyksissä. Musiikin ja kuvan tyyliä muuttamalla saa luotua uudenlaista tuotosta. Kuvan ja musiikin yhteinen matka voisi viedä konsertteihin ja musiikkihetkiin esimerkiksi päiväkodeissa, palvelutaloissa, työpaikoilla ja kouluissa. Sävellysten soitinnusta ja kokoonpanoa muokkaamalla musiikkiteokset elävät taas uusilla poluilla.

Lähteet

- Ahonen, K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Helsinki: Finn Lectura.
- Arho, A. 2003. Tiellä teokseen. Fenomenologinen tutkimus muusikon ja musiikin suhteesta länsimaisessa taidemusiikkikulttuurissa. Helsinki: Edita Prima.
- Asplund, A. 2006. Itkuvirsi. Teoksessa Asplund, A., Hoppu, P., Laitinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. (toim.) 2006. Suomen musiikin historia, Kansanmusiikki. Porvoo: WSOY, 80-89.
- Hietaharju, M. 2010. Kuuntele kuvaa. Näkökulmia valokuvan tulkintaan. Porvoo: WS Bookwell.
- Hoppu, P. 2006. Polska. Teoksessa Asplund, A., Hoppu, P., Laitinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. (toim.) 2006. Suomen musiikin historia, Kansanmusiikki. Porvoo: WSOY, 348-350.
- Kopo, A-M. 2017. Sähköposti tekijälle. 21.9.2017.
- Koski, J. T. & Tuominen, S. & Kärkkäinen, I. 2005. Kuinka ideat syntyvät. Luovan ajattelun käsikirja. Porvoo: WS Bookwell.
- Kuokkala, P. 1992. Ooppera Viimeiset kiusaukset Joonas Kokkosen säveltäjäkuvan heijastumana. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in the Arts 39.
- Lehtiranta, E. 2015. Musiikki, henkisyys ja hyvinvointi. Kuinka musiikki voi muuttaa elämääsi. Helsinki: Basam Books.
- Leisiö, T. & Westerholm, S. 2006. Poloneesi ja polska. Teoksessa Asplund, A., Hoppu, P., Laitinen, H., Leisiö, T., Saha, H. & Westerholm, S. (toim.) 2006. Suomen musiikin historia, Kansanmusiikki. Porvoo: WSOY, 480.
- Teosto 2017. Mikä on sovittamista?. Teosto. <http://www.teosto.fi/teosto/artikkelit/mika-sovittamista>. 6.10.2017.
- Saha, H. 1996. Kansanmusiikin tyyli ja muuntelu. Jyväskylä: Gummerus.
- Zeranska-Gebert, G. & Lampinen, T. 2011/2002. Parlando Musiikkisanakirja. 2.painos. Helsinki: Gaudeamus.

Surun ja toivon kirja

Kuvista surun ja toivon säveliin

Pakkahuoneella

torstaina 4.5.2017 kello 17.45

Sanni Kopo

viulu, jouhikko, laulu

sävellys, sovitus, sanoitus

Anna-Mari Kopo

kuvat

1. Hattupää ja pikimusta rakki (S.K.)
Kuva: Musta koira, vene ja Hattupää (A-M.K.)
2. Kyyneleet (S.K.)
Kuva: Suruhyrrä (A-M. K.)
3. Lasinsirpalekukkamaa (S.K.)
Kuva: Lasinsirpalekukkamaa (A-M.K.)
4. Suruharso (S.K.)
Kuva: Suruharso (A-M.K.)
5. Kiven tasapainoa (S.K.)
Kiven tasapainoa (A-M.K.)
6. Kaupunkihärdelli (S.K.)
Kuvat: Sokkeloissa & Rauhaa ja kiirettä (A-M.K.)
7. Heijastuksia (S.K.)
Kuva: Heijastuksia (A-M.K.)
8. Loputon hiihto (S.K.)
Kuva: Loputon hiihto (A-M.K.)

Käsiohjelma

Liite 1 3 (4)

Sanni Kopo (S.K.)	viulu, jouhikko, laulu, sävellys, sovitus, sanoitus
Anna-Leena Harju	laulu
Tuomas Korhonen	rummut, piano
Heta Laakkonen	kantele, laulu
Riikka Leiniäinen	saksofoni
Maija Tiljander	sähköbasso, laulu

Anna-Mari Kopo (A-M.K.) kuvat

Sakari Kopo	kuvankäsittely
Taavi Kervinen	äänimies
Tiina Puumalainen ja Ida-Meri Heiskanen	äänitys
Juha Linna	äänityksen vastuuopettaja
Tuotantotiimi	kuvaus
Jarno Tastula	viulunsoitonopettaja
Tiina Puumalainen	kuvaesityksen ohjaus konsertissa
Salla Anttila	mainosjuliste

Käsiohjelma

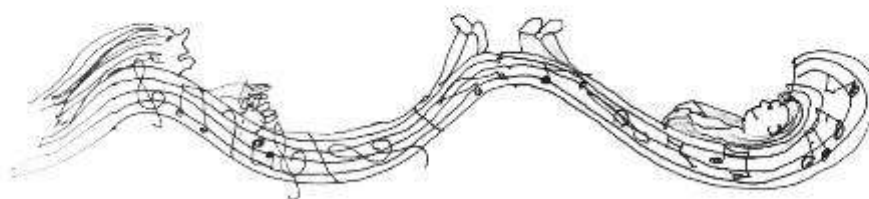
Liite 1 4 (4)

Kiitos

A-M, bändi, Taavi, Jaffe, Laura, Jenny, Tiina, Susanna, perhe, Pakkahuone, Karelia-amk ja kiitos kaikille teille, jotka olette olleet toteuttamassa tätä konserttia.

4.5.2017 Pakkahuoneella soi!

Kello 17.00 Musta lintu ja muita arkaaisia tarinoita
Susanna Mäki, viulu

Kello 17.45 Surun ja toivon kirja
Kuvista surun ja toivon säveliin
Sanni Kopo, viulu, sävellys
Anna-Mari Kopo, kuvat

Kello 19.00 Translated
Norjalaisia kappaleita suomalaisittain sovitettuina
Tiina Puumalainen, kantele, sovitus
& Heya Norge! -yhtye
Levyjulkkari!

Kaikkiin konsertteihin ilmainen sisäänpääsy!
Väliaikatarjoilu: Pakkahuoneen puffetti

Konserttien aikataulu saattaa elää tilanteen mukaan.

Joensuun Pakkahuone, Rantakatu 2b
Karelia-ammattikorkeakoulu, Musiikin koulutus

Turkoosinsininen salaattimalja

Sanni Kopo 12/2016

Sinulle.

Poimin turkoosinsiniseen
salaattimaljaan hymyä,
herkkyyttä ja helliä hetkiä.
Niitä me jaamme toisillemme ja
saatamme löytää ihmeellistä valoa.
Koitamme suojella särkyvää.

Heille.

Me löydämme
turkoosinsinisestä maljasta
makeita hedelmiä,
ystävällisyyttä.
He pitävät kättä silmillä, sillä
turkoosinhohtoinen valo häikäisee heidät.
Pieni siru pistää haavan
heidän sormiinsa.
Särkyvää olisi suojeltava.

Me löysimme maljan,
tuon turkoosin.
Hekin löytävät sen ja me pidämme
siitä kiinni molemmin käsin.

Hattupään nimet rauhallisempia kuin pikimusta rakki. Molemmilla ruutu, kiihtymistä ja hidastamista.
 - Kappale on tarkassa improvisaatioita.
 - Tarina ja joulun aihe on luovaa yhteistä näkökulmaa.

Hattupää ja pikimusta rakki (Aihoiden pohjaa)

Sanni Kopo (2016-2017)

Hattupää a)

Jouhikko

Hattupää b)

Pikimusta rakki a)
 6 Sähläkki, pelokasta. Kiihtyy ja hidastuu vuoropäätin.

Pikimusta rakki b)
 Kiihtyy ja hidastuu vuoropäätin.

Pikimusta rakki c)

Hattupää c)
 14 Kerta raskasta, toista aidasta kulkua.

Nopeusmuutos: nopeutuu tiheä säntä Hattupään a- ja b-teemojen kohti.

Askelia vms...
 pizz.

- "Välissä!",
 - "Tarkan aika-ajankäytön muutos"
 - "Yhdessä ja yksin!"

Eri soittajien "askelina" ... Kulkua kohti toivan tuoketta.

arco

Kyyneleet

A 1. Piano & laulu
 2. + basso
 3. + sax.
 4. + vi. ja kle.

$\text{♩} = 90$
A Am^7 Laitu aloittaa 1. kerralla. Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$ $\text{Bm}^7/\text{F}\sharp$

Voice

Violin 1
 Am^7 Viulu aloittaa 4. kerralla. Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$ $\text{Bm}^7/\text{F}\sharp$

Alto Saxophone
 $\text{F}\sharp\text{m}^7$ Saksafoni aloittaa 3. kerralla. $\text{F}\sharp\text{m}^9$ $\text{C}\sharp\text{m}^7\text{add}(\text{B})$ $\text{G}\sharp\text{m}^7/\text{D}\sharp$

Kantele/ Piano
 Am^7 Kantele aloittaa 4. kerralla. Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$ $\text{Bm}^7/\text{F}\sharp$

B. Bass/ Piano
 $\text{♩} = 90$
 Am^7 Piano aloittaa 1. kerralla, basso aloittaa 2. kerralla. Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$ $\text{Bm}^7/\text{F}\sharp$

B Dm^7 /D /F# Am^7 Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$

Voice

Vln. 1
 Bm^7 /D /F# Am^7 Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$

Alto Sax.
 $\text{G}\sharp\text{m}^7$ /B /D# $\text{F}\sharp\text{m}^7$ $\text{F}\sharp\text{m}^9$ $\text{C}\sharp\text{m}^7\text{add}(\text{B})$

Kle.
 Dm^7 /D /F# Am^7 Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$

B. Bass/ Piano
 Bm^7 /D /F# Am^7 Am^9 $\text{Em}^7\text{add}(\text{B})$

Play 4 times

2

16

Voice

Vln. I

Alto Sax.

Klc.

E. Bass/ Piano

Chords: Bm7/F4, Bm7, /D, /F# [C1], Am1, Am5

21

Vln. I

Alto Sax.

Klc.

E. Bass/ Piano

Chords: Em7(add9), Bm7/F4, Bm7, /D, /F4, Am7, C#m7(add9), G#m7/D#

C2 1. mf - 2. f - 3. ff

1. x: ala
2.-3. x: ylä

Kantale: 1-3. x: triloiterinnassa muunnellen, loppua kohden luua säveliä
Piano: 1. 2. x: komppia, katen edellä, 3. x: triloiterinnassa muunnellen + soinnut säveliä.

27

Vln. I

Alto Sax.

Klc.

E. Bass/ Piano

Chords: Am5, Em7(add9), Bm7/F4

Play 3 times

33 C3 Sumuisesti 3

Voice *mp*

Vln. 1 *pizz. mp*

Alto Sax. *p*

Klc. *mp*

E. Bass/ Piano *p*

37 *p*

Voice *p*

Vln. 1 *pp*

Alto Sax. *pp*

Klc. *pp*

E. Bass/ Piano *p*

2

18

Alto Sax. *(riffi 1)*
Em /G Cmaj7 Em/B Em Cmaj7 Em /G Cmaj7 Em /B Cmaj7

Vln. *(riffi 2)*
Gm /Bb Ebmaj7 Gm/D Gm Ebmaj7 (riffi 1) Gm /Bb Ebmaj7 Gm /D Ebmaj7

Klc. ja B. *(riffi 2)*
Gm /Bb Ebmaj7 Gm/D Gm Ebmaj7 Gm /Bb Ebmaj7 Gm /D Ebmaj7
mp mf

22

Alto Sax. *(pohjakudas)*
Em /G Cmaj7 Em /B Cmaj7
Gm mf /Bb Ebmaj7 Gm /D Ebmaj7 G5 mp

Vln. *(riffi 2)*
Gm /Bb Ebmaj7 Gm /D Ebmaj7 G5

Klc. ja B. *(riffi 2)*
Gm /Bb Ebmaj7 Gm /D Ebmaj7 G5 mp

Laulu: efektiivisiä kabinää, subinaa,
 lasinsirpaleita, marssia, säksyrösti...

25

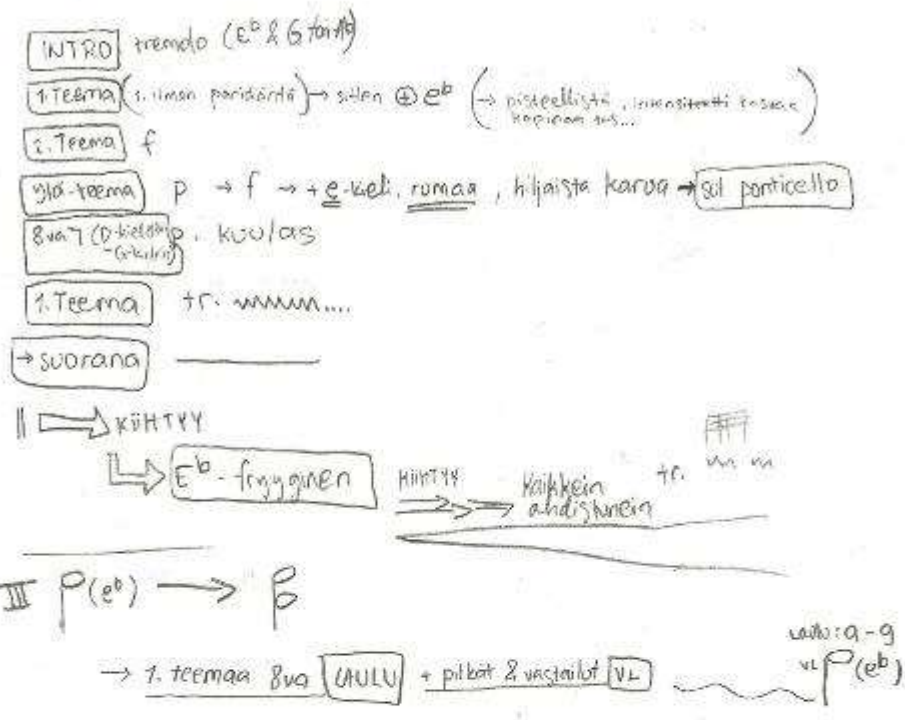
Alto Sax. *pp*

Vln. *pp*

Klc. ja B. *G5 pp*

Suruharso
(Luvut: Suruharso)

ään. & sovr.
Sanni Koppo (2017)

Kiven tasapainoa

säv. & sov. Senni Kops (2016-2017)

♩ = 60

INTRO

1. Ruumut ja basso
2.-3. Ruumut, basso ja kantele
4. Ruumut ja basso

Em Gm/D /A Em Gm/D /A

Em Gm/D /A Em Gm/D /A 4X

♩ = 60 Jalka lähi komppii maunaellet.

Vrn. 1

Alto Sax.

Klc.

B. Bass

Em Gm/D /A Em Gm/D /A

Em Gm/D /A Em Gm/D /A

Em Gm/D /A Em Gm/D /A

Em Gm/D /A Em Gm/D /A

11 (E-loktrinen)

Alto Sax.

Klc.

B. Bass

C#7 Em Em7 C#7 Bm Em7

E#7 Dm Gm7 E#7 Dm Gm7

E#7 Dm Gm7 E#7 Dm Gm7

15 **Sax-Soclo**

Vrn. 1

Alto Sax.

B. Bass

Em Gm/D /A Em Gm/D /A Em

C#m Em/B /F# C#m

(Basso ja ruumut)

Em Gm/D /A Em Gm/D /A Em Gm/D /A Em

2

22

Vln. I

Alto Sax.

E. Bass

Chords: Gm/D /A Em Gm/D /A Em Gm/D /A

Alto Sax. lyrics: ...Sax-solo...

27

Vln. I

Alto Sax.

Kle.

E. Bass

Viuluriffiä vapuasti + Rumpmut

Rumpuifili

(E-lokiruut)

Chords: Em E97 Dm Gm7

32

Vln. I

Alto Sax.

Kle.

E. Bass

Chords: E97 Dm Gm7 E97 Dm Gm7 E97 Dm

38

Vln. I

Alto Sax.

Kle.

E. Bass

Chords: Gm7 E97 Dm Gm7 Em C97 Bu Em7 C97

(Rumpmut ja viulo jatkavat, muilla taukot.)

Kaupunkihärdelli

1. Kappaleen aluksi, ennen muunneltua introa: Rumpusoolo kappaleen alkuista.

(1.käsi: Sublelu)

INTRO:
1. oven räähdös
-> huimaa tuuli
2. Lintu 1 (viulu)
3. Kle

säv. & sov. Sanni Kopo (2017)

Alto Saxophone $\text{♩} = 95$

Kantele/Viulu/ Baaso

Alto Sax.

Kle./VL/B.

Alto Sax.

Kle./VL/B.

Alto Sax.

Kle./VL/B.

18

Voice

Kle./VL/B.

Copyright © Sanni Kopo 2017

Perusriffi: $F^{\#} / E$ $F^{\#} / E$ $F^{\#} / C\# / E$ $F^{\#} / E$ $F^{\#}$ $F^{\#}$

$A^{\#} / G$ $A^{\#} / B / G$ $A^{\#}$

$C^{\#}$ Lintu 2 (yhtäisiä raskastamisesti) $F^{\#}$ Lintu 3

En Lintu 2 (yhtäisiä raskastamisesti) $A^{\#}$ Lintu 5

Letiäen riffi (viulu) Viulu jätetään rauhalli: A-tremolo + dim., foni jatkaa tätä siirtymää.

Letiäen riffi (viulu) Viulu jätetään rauhalli: A-tremolo + dim., foni jatkaa tätä siirtymää.

1-Lauluriffit: c 4x -> b 2x -> a 4x $Au^{\#}$

2-Lauluriffit: yhtäikänsä, 4x $Au^{\#}$

Laulu 1a) $Au^{\#}$

Laulu 1b) $Au^{\#}$

Laulu 1c) $Au^{\#}$

2

Bridge

1. sax. & basso
 2. Kantele mukaan
 3. Viulu mukaan
 4. Kaikki

20

Alto Sax. $C\sharp^{\flat}$ $F\sharp/C\sharp$ $C\sharp^{\flat}$ | 1.-3. $F\sharp/C\sharp$ $C\sharp^{\flat}$ | 4. $A\sharp^{\flat}/C\sharp^{\flat}$ $C\sharp^{\flat}$

(2. kava: Rauhaa ja hiljettä)

Kle./VI./B. E^{\flat} A^{\flat}/E E^{\flat} | 1.-3. A^{\flat}/E E^{\flat} | 4. $C\sharp^{\flat}/E$ E^{\flat}

25

Alto Sax. $F\sharp^{\flat}$ A E $C\sharp^{\flat}$ $F\sharp^{\flat}/D$

Kle./VI./B. $A\sharp^{\flat}$ G $E\sharp^{\flat}$ $A\sharp^{\flat}/E$

29

Alto Sax. $F\sharp^{\flat}$ E $F\sharp^{\flat}$ $C\sharp^{\flat}$ $F\sharp^{\flat}$ | Tähän valin Bridge 2x

Kle./VI./B. $A\sharp^{\flat}$ G $A\sharp^{\flat}$ $E\sharp^{\flat}$ $A\sharp^{\flat}$

Nopeampi tempo

B Fraseeraus tässä osassa: suorana

34

Alto Sax. $F\sharp^{\flat}$ $B\sharp^{\flat}$ $F\sharp^{\flat}$ /A $C\sharp^{\flat}$ E /G $F\sharp^{\flat}$ $C\sharp^{\flat}$

(Laulu 3. kerralla mukana melodiana.)

Kle./VI./B. $A\sharp^{\flat}$ $D\sharp^{\flat}$ $A\sharp^{\flat}$ /C $E\sharp^{\flat}$ G /B $A\sharp^{\flat}$ $E\sharp^{\flat}$

Peruseiffi + homissa ja kaupunkisäntämaailman vapaa määrä tunteja, merkistä eteenpäin.

A tempo
 Kolmimuunteisesti

41

Alto Sax. | 1.-3. $F\sharp^{\flat}$ $C\sharp^{\flat}/B$ | 4. $F\sharp^{\flat}/C\sharp^{\flat}$

Kle./VI./B. | 1.-3. $A\sharp^{\flat}$ $E\sharp^{\flat}/G$ | 4. $A\sharp^{\flat}/E$

A tempo
 $A\sharp^{\flat}$

45

Alto Sax. $F\sharp^{\flat}$

Kle./VI./B. Merkistä A^{\flat}

Heijastuksia

1. Basso
2. + Kantele
3. + Laulu
4. + Riffi 1 ja cäyon (seuraa kantele & basso -stemmoja)
5. Kaikki

säv. & sov. Sanni Kopo (2017)

1A

♩ = 160

Voice

Violin I

Alto Saxophone

Kantele & Basso

ihan lopussa sax. oktavia alemmaa.

9

Voice

Vln. I

Alto Sax.

Kle. & B.

14

Vln. I

Kle. & B.

Copyright © Sanni Kopo

2

1.-2. Naotin trukaan.
 3.-5: Neljän tahdin sooloja/ vuoropuhelua:
 esim. 4 raktia rummuilla, 4 raktia viuhalla ja musiilla taustaa.
 (Tähti: 4 + 4 + 4 + 4) (Solojen aikana ei 2-riffiä.)

IC

Musical score for measures 18-21. The score is for Voice, Vln. 1, Alto Sax., and Kle. & B. (Clarinets and Basses). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music features a vocal line and instrumental accompaniment with various chords and rhythms.

Measures 18-21:

- Voice:** F#m7, C#m/F#4, F#m7, C#m/F#4
- Vln. 1:** Riff 2, F#m7, C#m/F#4, F#m7, C#m/F#4
- Alto Sax.:** Riff 1, D#m7, A#m/D#6, D#m7, A#m/D#6
- Kle. & B.:** F#m7, C#m/F#4, F#m7, C#m/F#4

Musical score for measures 22-28. The score is for Voice, Vln. 1, and Kle. & B. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music features a vocal line and instrumental accompaniment with various chords and rhythms.

Measures 22-28:

- Voice:** F#m, A7, C#m/B, 1. C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B
- Vln. 1:** F#m, A7, C#m/B, C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B
- Kle. & B.:** F#m, A7, C#m/B, 1. C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B

Musical score for measures 29-34. The score is for Voice, Vln. 1, and Kle. & B. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The music features a vocal line and instrumental accompaniment with various chords and rhythms. The section ends with a double bar line and the instruction "D.C. al Fine".

Measures 29-34:

- Voice:** C#m /G /A, 2. C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B, C#m /G /A
- Vln. 1:** C#m /G /A, C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B, C#m /G /A
- Kle. & B.:** C#m /G /A, 2. C#m /G /A, F#m, A7, C#m/B, C#m /G /A

D.C. al Fine

Loputon hiihto

Sanni Kopo (2017)

♩ = 45

Jouhikko: Kantele Intro ja 1. säeitys (kantele) Jouhikko: 2. A-osan säeitys (= rytmitetty bordouniasetus)

5 **A** B^{\flat} B^{\flat} (Alemman soinnut: B^{\flat} B^{\flat} B^{\flat}) F^{\flat}/C^{\flat} F^{\flat}/C^{\flat} Bm B^{\flat} $F^{\flat}m$ F^{\flat}/C^{\flat} /A 1.-3. G /F $F^{\flat}m$ F^{\flat}/C^{\flat}

Alto Sax. Dm A^{\flat}/E Dm D^{\flat} A^{\flat}/E /C B^{\flat} D^{\flat} /G $A^{\flat}m$ A^{\flat}/E

J./Kle. D^{\flat} A^{\flat}/E D^{\flat} D^{\flat} A^{\flat}/E /C B^{\flat} D^{\flat} /G $A^{\flat}m$ A^{\flat}/E

11 Bm $F^{\flat}m$ Bm $F^{\flat}m$ 4. Dm D/A

Alto Sax. B^{\flat} B^{\flat} Dm $A^{\flat}m$ Dm $A^{\flat}m$ Dm F/C

J./Kle. D^{\flat} D^{\flat} D^{\flat} D^{\flat} D^{\flat} D^{\flat} D^{\flat} F/C

14 E^{\flat}/G $F^{\flat}m$ $F^{\flat}(B^{\flat})^{\flat}/E$ $F^{\flat}m/C^{\flat}$ Bm **Fine**

Alto Sax. Cm/B^{\flat} $A^{\flat}m$ $A^{\flat}(B^{\flat})^{\flat}/G$ $A^{\flat}m/E$ Dm

J./Kle. A^{\flat}/E A^{\flat}/E A^{\flat}/E A^{\flat}/E D^{\flat}

17 **B** Bm $E^{\flat}m$ Bm D/A G $F^{\flat}m/A$ Bm $E^{\flat}m$ $F^{\flat}m$

Alto Sax. Dm Gm Dm /C B^{\flat} $A^{\flat}m/C$ Dm Gm $A^{\flat}m$

J./Kle. Dm Gm Dm /C B^{\flat} $A^{\flat}m/C$ Dm Gm $A^{\flat}m$

21 Bm /D $E^{\flat}m$ /C Bm $F^{\flat}m$ 1. Bm 2. Bm

Alto Sax. Dm /E Gm /E Dm $A^{\flat}m$ Dm Dm

J./Kle. Dm /E Gm /E Dm $A^{\flat}m$ Dm Dm

26 **C** Yurkossu(s)u... $A^{\flat}m/E$ $A^{\flat}m^{\flat}/E^{\flat}$

Alto Sax. $A^{\flat}m/E$ $A^{\flat}m^{\flat}/E^{\flat}$

J./Kle. $A^{\flat}m/E$ $A^{\flat}m^{\flat}/E^{\flat}$

2

2B [Elikamilleen B-Claarin säestysohjelma, (soinnun mukaan) Kanтеле]

1/ Kle.

Kappaleen rakenne:

Intro Kle-kuvio ->

A sax. (melodia oitaavia alemppaa) & kle-alkukuvio

→ rummut ja basso (borduunaa) mukaan

A sax. (mel. korkeampaa) + jousikko (rytmitetty borduuna-säestys),
kantele jatkaa samaa kuin äsken, mutta lisää pariäänää.

A jousikko&sax (mel) + muilla soinnut ja tunnelma kohouu

A jousikko (mel). + sax. melodian muuntelua, stemmaa improten soinnuista (muilla soinnut)

B jousikko (mel), sax. alustemana

B jousikko & sax. (mel).

C jousikko (rytmitetty borduuna), muilla Am/E - Am5/Eb -> + runo

B jousikko ja sax. (mel)

B -> Tunnelma kohouu kohti A-osaa

A j. & sax mel, rummuilla kulkevampi komppi, kle-alkukuvio

A jousikko: mel, sax: melodian muuntelua stemman omaiseksi soinnuista

A Sama kuin edellä. Tunnelma kasvaa, mutta loppupuolella hieman rauhoittuu. Alemmat soinnut.

A Alemmat soinnut. Jousikko hiipuu melodian loppufrasaa muunnellen pois ja
rummut soittaa loppuun hiljaisesti hiipuvaa komppia.

Turkoosinsininen salaattimalja

Sanni Kopo 12/2016

Sinulle.

Poimin turkoosinsiniseen
salaattimaljaan hymyä,
herkkyyttä ja heliä hetkiä.
Niitä me jaamme toisillemme ja
saatamme löytää ihmeellistä valoa.
Koitamme suojella särkyvää.

Heille.

Me löydämme
turkoosinsinisestä maljasta
makeita hedelmiä,
ystävällisyyttä.
He pitävät kättä silmillä, sillä
turkoosinhohtoinen valo häikäisee heidät.
Pieni siru pistää haavan
heidän sormiinsa.
Särkyvää olisi suojeltava.

Me löysimme maljan,
tuon turkoosin.
Heikin löytävät sen ja me pidämme
siitä kiinni molemmin käsin.

Pieni ystävällinen valo pilkahtaa jostain kaukaa. Muuten hän – Hattupää – ei näe harmautelta mitään. Sormikkaat kiiltävät märkyyttä ja viitta valuu vettä. Onni on lieri. Muuten naamansa olisi jo valunut asfalttiin.

Kannat kumisevat. Askel, askel. Ei mitään, ei ketään. On vain loskan masentama lehmus ja tuo pikimusta rakki. Hattupää yksin, rakki yksin... Jopa lehmus ja ne kaikuvat askeleet haihtuvat erillään omiin melankolisiin laineisiinsa.

Hattupää vapisee viittansa alla piilossa. Askel, askel. Hitaasti, mutta päämäärättömästi hän harhailee raskaasti kujia vähän sinne ja tuuman tänne.

Pientareella sinkoilee ja säntäilee tuo pikimusta rakki. Menisi suojaan, jos osaisi ja onnistaisi. Mutta räntä jäätyy sen turkkiin ja kuonoa piiskaa terävä tihku. Se ottaa sen vastaan, koska ei muutakaan voi. Kerran se löysi soutuveneeseen talviteloillaan, kumollaan ja piiloutui pimeään. Sai syyslehdistä suojan. Valkoinen vaippa vaimensi kaiken rujan ja rähjäisen.

Loskainen lehmus loi varjon soutuveneeseen ylle. Varjosta kimalsi pieni valonsäde pikimustan rakin piilopaikkaan. Yhdessä, yksin he kuuntelevat, kuinka raskaat askeleet lähestyvät ja loittonevat jälleen. Hattupää on kierroksellaan. Tuttu ja turvallinen kierros päämäärättömyydessä.

Ilma on sakeaa ja hengitys ei löydä uomaansa. Pikimusta rakki tuijottaa tyhjästi suojaan Hattupään askellusta. Lehmus vain humisee haikeasti. Nuo askeleet: rujot, rähjäiset, raskaat ja haikeat, tähystävät vielä eräänä päivänä tuota tuiketta kohti.

Marraskuussa 2016

Copyright © Sanni Kopo